

حضرت آیت‌الله رئیسی

ریاست محترم قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران

با عرض سلام و تحیات

سخنان ارزشمند آن مقام عالیقدر پیرامون «ضرورت حفاظت از منابع طبیعی و ذخائر ملی و وظیفه‌مندی انسان به لحاظ شرعی، عرفی و قانونی در عمل به این ضرورت»، در میان تیرگی‌هایی که طی چند سال اخیر با مخاطراتی چون سیل، خشکسالی، هجوم ریزگردها، آلودگی هوا، بیابان‌زایی، تخریب و تصرف منابع ملی، تغییر کاربری‌ها و ویلاسازی‌ها، قاچاق بی‌رویه چوب، تعدی و تجاوز به بستر و حریم رودخانه‌ها و تالاب‌ها و... بر دامن سرزمین‌مان نشست، نور امید را در دل حافظان و حامیان طبیعت ایران روشن نمود. سخنانی که هم آیتی است از معرفت و آگاهی حضرت‌عالی بر اوضاع منابع طبیعی و محیط‌زیست کشورمان و وقوف کامل بر نقش، جایگاه و ضرورت صیانت از این منابع خدادادی و هم تذکارتی است بر تکالیف شرعی و قانونی هر ایرانی، چرا که نیک میدانیم که حال امروز طبیعت ایران، زینده‌ی خالق و نقاش خود نیست و ما در خصوص منابع ملی و انفال، که حکم آنها به صراحت در آیه‌ی نخست سوره‌ی انفال آمده است، امانتدار خوبی نبوده‌ایم.

جناب آقای دکتر رئیسی

همانگونه که مستحضرد، بستر و حریم رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دیگر منابع آبی کشورمان نیز از تعدی و تجاوز در امان نبوده‌اند و حضرت‌عالی در سفر اخیر خود به استان گیلان، به درستی بر حل این مشکلات تأکید ویژه فرموده‌اید، لیکن واکاوی شرایط حادث شده بر بستر و حریم منابع آبی کشور، از وقوع اقداماتی غیرقانونی توسط برخی دستگاه‌های دولتی حکایت دارد و برای ایضاح بیشتر، می‌توان به اسنادی اشاره نمود که اخیراً از سوی ادارات کل ثبت اسناد و املاک کشور برای بستر برخی از رودخانه‌های کشور صادر شده است که موجبات نگرانی و دغدغه‌ی عموم، بویژه فعالان و کنشگران منابع طبیعی و محیط‌زیست را فراهم آورده است؛ چرا که مطابق اسناد صادره، نه تنها مالکیت بستر رودخانه‌ها از «سازمان جنگلها و مراتع کشور» که نمایندگی دولت در اخذ اسناد ملی و انفال را برعهده دارد به «شرکت‌های سهامی آب منطقه‌ای» انتقال یافته، همچنین، ماهیت این اراضی از «منابع ملی» به «اموال دولتی» تغییر یافته است؛ که این خود نقض صریح و آشکار قوانین و مقررات موجود، بویژه اصل ۴۵ قانون اساسی کشور است،

جناب آقای دکتر رئیسی

نیک مستحضرد که طی دهه‌های گذشته، هزینه‌های زیادی صرف اخذ اسناد منابع ملی کشور گردیده و سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، بنابر تکالیف قانونی خود و با استناد به ماده ۱ قانون ملی شدن جنگلها (مصوب ۱۳۴۱)، ماده ۱۳ آئین‌نامه‌ی اجرایی قانون مذکور (مصوب ۱۳۴۲)، ماده ۳۹ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع (مصوب ۱۳۴۶) و اصلاحیه‌های بعدی آن، ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخائر جنگلی (مصوب ۱۳۷۱)، اصل ۴۵ قانون اساسی کشور و دهها ماده‌ی قانونی دیگر، با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، توانسته است منابع ملی را تثبیت و اسناد آنها را اخذ نماید؛ اسنادی که بستر و حریم رودخانه‌ها، تالابها و دیگر منابع آبی را نیز بعنوان انفال در بر دارد و اینک حذف بستر رودخانه‌ها و سایر منابع آبی نه تنها کاهش سطح منابع ملی کشور را موجب گردیده که خود نوعی تجاوز و تعدی به انفال و اراضی ملی و تضییع حقوق ملت ایران است، بلکه بدعت نامبارکی را بنیان خواهد نهاد تا زمین پس سایر دستگاه‌های دولتی همچون وزارت راه و شهرسازی، شهرداری‌ها و... نیز درصدد برآیند تا «حق ارتفاقی» خویش را به «حق مالکیت» تبدیل نمایند؛ بی شک تداوم چنین اقداماتی که مغایر با سیاست کلان نظام در «مدیریت یکپارچه‌ی اکوسیستم» است به نابودی بیش از پیش اکوسیستم‌ها و زیست‌بوم‌ها منتهی خواهد شد.

متأسفانه، وزارت نیرو جهت تملک بستر و حرایم منابع آبی کشورمان و اخذ اسناد آنها، با دستاویز قراردادن «ماده ۲ قانون توزیع عادلانه آب» اقدام به انعقاد تفاهم‌نامه‌هایی غیر قانونی نموده است، در حالیکه در قانون توزیع عادلانه آب، وزارت نیرو مکلف به تشخیص و تعیین بستر و حریم آن در مورد هر رودخانه، نهر طبیعی، مسیل، مرداب و برکه طبیعی است و نه تثبیت مالکیت بستر و حرایم منابع آبی کشور و جای بسی شگفتی است که سازمان ثبت اسناد و املاک کشور بدون توجه به تلاش‌های چندین دهه‌ای خود و سازمان جنگلها و مراتع، در اخذ اسناد بستر و حرایم رودخانه‌ها و دیگر منابع آبی، به یکباره و بنابر درخواست وزارت نیرو، اقدام به انعقاد چنین تفاهم‌نامه‌هایی و یا تدوین دستورالعمل‌هایی جهت حذف بستر از منابع ملی نموده و اینگونه با کسر این سطوح و تغییر ماهیت این عرصه‌ها از «ملی» به «دولتی»، اسناد جدیدی بنام شرکت‌های آب منطقه‌ای صادر شده است؛ در حالیکه رودخانه‌ها و دیگر منابع آبی از جمله تالاب‌ها و آب‌بندان‌های طبیعی، جزء منابع ملی و متعلق به عموم بوده و حتی در تبصره ۳ ماده ۲ قانون ملی شدن که به استثنائات ماده ۱ این قانون (یعنی عرصه‌های داخل جنگلها و مراتع و مستثنی از آنها) اشاره دارد، بستر رودخانه‌ها بعنوان منابع غیرملی شناخته نشده است و ملی بودن منابع آبی کشورمان، اصلی غیر قابل انکار بوده، همانگونه که بیانات اخیر حضرتعالی نیز بر این اصل صحه می‌گذارد.

در همین خصوص شورای هماهنگی تشکلهای منابع طبیعی و محیط‌زیست کشور که در راستای صیانت از منابع ملی و حقوق عمومی، در تاریخ ۱۲ بهمن ۹۹ بیانیه‌ای بنام مالکیت بستر و حریم رودخانه (تصویر پیوست شماره ۱) را که منضم به پاسخ سازمان محترم جنگلها و همچنین متن تفاهم‌نامه‌های سه‌جانبه فوق‌الذکر است، منتشر نمود، اینک نیز با ارائه گزارش حقوقی متقن و مستدل در خصوص غیرقانونی بودن این اقدام وزرات نیرو و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور (تصویر پیوست شماره ۲) و آسیب‌شناسی تفاهم‌نامه‌ی سه‌جانبه‌ی صدرالذکر (تصویر پیوست شماره ۳)، با عنایت به موارد معنونه و مستندات و مستدلات پیوست و در راستای تحقق منویات آن مقام عالیقدر در حفاظت و صیانت از منابع ملی، از حضرتعالی تقاضا دارد در جایگاه ریاست محترم دستگاه قضا و در راستای احقاق حقوق مسلم منابع ملی، رأساً به این مقوله ورود نموده و جهت ممانعت از تعدی به منابع ملی، بازگشت مجدد بستر رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دیگر منابع آبی به محدوده‌ی اسناد ملی کشور و ابطال اسناد صادره‌ی جدید به‌نام شرکتهای آب منطقه‌ای یا وزارت نیرو، دستور مقتضی را صادر و مراتب را جهت استحضار ملت شریف ایران، امر به ابلاغ فرمایید.

توفیق حضرتعالی و کلیه خدمتگزاران صدیق ایران اسلامی را از خداوند متعال خواستاریم؛

با سپاس و احترام دوباره

شورای هماهنگی شبکه تشکلهای مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور

صادق پناهی استان اردبیل	مسعود مولانا استان مازندران	سعید پهماسبیان استان تهران	احمد رحمانی استان آذربایجان شرقی	محمد الهوتی استان قزوین	محمد رضا پاداش استان گلستان	محمد حسن کلیدری استان خراسان رضوی
----------------------------	--------------------------------	-------------------------------	-------------------------------------	----------------------------	--------------------------------	--------------------------------------

رونوشت:

جناب آقای دکتر الفت؛ معاون محترم اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه؛
سرکار خانم دکتر جنیدی؛ معاون محترم حقوقی رئیس جمهور؛
جناب آقای دکتر کلانتری؛ معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست
جناب آقای حجت‌الاسلام والمسلمین درویشیان؛ رئیس محترم سازمان بازرسی کل کشور
جناب آقای دکتر بذریاش؛ رئیس کل محترم دیوان محاسبات کشور
جناب آقای حجت‌الاسلام والمسلمین پژمانفر؛ رئیس محترم کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی
سرکار خانم دکتر رفیعی؛ رئیس محترم فراکسیون محیط زیست مجلس شورای اسلامی
سرکار خانم مهندس آقایی؛ معاون محترم آموزش و مشارکتهای مردمی سازمان حفاظت محیط زیست
جناب آقای دکتر اکبری؛ معاون محترم آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی
جناب آقای دکتر سعادتیان؛ معاون محترم املاک و کاداستر سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
جناب آقای دکتر میرزایی؛ مدیرکل محترم دفتر آموزش، ترویج و مشارکتهای مردمی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور؛
شورای محترم عالی و شورای محترم نظارت و دآوری شبکه

غیرسیاسی، غیرانتفاعی، داوطلبانه
Non Governmental, Non Profit, Voluntary

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد
محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network Of Environment & Natural Resources

پیوست شماره ۱: بیانیه تشکلهای مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور، به همراه پاسخ سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۵۷۰ تاریخ: ۱۳۹۹/۱۱/۱۲ پیوست: دارد

صفحه یکم

دیران محترم شوراهای هماهنگی تشکلهای محیط زیست و منابع طبیعی استانها
مدیران و اعضاء محترم تشکلهای مردم‌نهاد حوزه محیط زیست، منابع طبیعی و صیانت از منابع آبی سراسر کشور
فعالان، کنشگران، کارشناسان، استادان و دانشجویان محترم حوزه محیط زیست، منابع طبیعی، آب و کشاورزی
مدیران و نمایندگان تشکلهای کشاورزی، عشایر و تعاونی‌های بهره‌برداران
مدیران و مشاورین محترم وزارت نیرو، حوزه مرتبط با تدوین قانون جامع آب
نمایندگان محترم، رئیس و اعضاء محترم کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی و رئیس و اعضاء محترم
فراکسیون محیط زیست و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی
کارشناسان محترم وزارتخانه‌ها و سازمانهای مرتبط ذینفع در حوزه مدیریت منابع آب کشور

با سلام و آرزوی توفیق؛

همانگونه که مستحضرد، پیرو فراخوان وزارت محترم نیرو مبنی بر اظهارنظر ذینفعان و دست‌اندرکاران
مرتبط با موضوع مدیریت منابع آب، در خصوص تدوین متن پیش‌نویس قانون جامع آب و نیز پیرو برگزاری
جلسه مشترک فیمابین، با حضور مدیرکل محترم دفتر برنامه‌ریزی کلان آب و آبفای وزارت نیرو، مشاوران
محترم تدوین قانون و مدیران تشکلهای مردم‌نهاد تخصصی این حوزه که منجر به برگزاری بیش از بیست
جلسه کارگروه تخصصی آب و انرژی شبکه تشکلهای محیط زیست و منابع طبیعی کشور شد و این جلسات
تخصصی، متناوبا در حال برگزاری است، مقرر شد که نظرات کارشناسی کارگروه تخصصی، طی سلسله
یادداشت‌هایی، در اختیار کلیه ذینفعان و دست‌اندرکاران قرار گیرد که در این راستا، نخستین یادداشت، که در
۵ بند، حاوی توصیه‌های کلی در خصوص رویکرد وزارت محترم نیرو در زمینه تدوین قانون، زمان‌بندی‌ها،
کیفیت مشارکت‌پذیری، آسیب‌شناسی مقررات موجود و اعلام آمادگی تشکلهای مردم‌نهاد جهت مشارکت
جدی‌تر در این فرآیند بود، در تاریخ ۱۸ آذر ۹۹ منتشر شد.

در ادامه این رویه، با عنایت به بررسی تخصصی مواد قانون توزیع عادلانه آب، طی جلساتی که در محل
وزارت نیرو برگزار می‌شود، اظهارنظر موضوعی تشکلهای، متناسب با بررسی ماده به ماده قانون مزبور، در دستور
کار قرار گرفت که در این مسیر، موضوعاتی همچون مالکیت، حریم و بستر رودخانه‌ها، حق‌آبه‌ها به ویژه حق‌آبه
تالابها، آبهای زیرزمینی، وضعیت امنیت غذایی و کشاورزی، انتقال آب و چندین و چند سرفصل موضوعی
دیگر، با حضور کارشناسان مختلف در جلسات کارگروه تخصصی آب و انرژی شبکه مورد بحث و گفتگو و
تبادل نظر قرار گرفت و نظرات نهایی تشکلهای در این زمینه‌ها اخذ شده و تبدیل به یادداشت‌ها یا بیانیه‌هایی شد
که مقرر شد بر اساس زمان‌بندی، منتشر شده و به اطلاع عموم مردم عزیز کشورمان برسد که در این راستا،
بیانیه دوم با موضوع مالکیت، در تاریخ ۲۰ دی ۹۹ منتشر شد.

همچنین با توجه به انتشار ناگهانی متنی موسوم به «لایحه اصلاح و الحاق موادی به قانون توزیع عادلانه
آب، مصوب ۱۳۶۱، ویرایش اول، ۲۸ دی ۹۹» توسط شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران، بیانیه
شبکه در این خصوص به عنوان بیانیه سوم، در تاریخ ۴ بهمن ۹۹ انتشار یافت و سپس در ادامه اظهار نظرات

به نام خدا
شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۵۷۰ تاریخ: ۱۳۹۹/۱۱/۱۲ پیوست: دارد

صفحه دوم

موضوعی، با توجه به اینکه یکی دیگر از محورهای اساسی، موضوع حق‌آبه‌ها به طور کلی و حق‌آبه‌ی محیط زیستی به طور خاص و به‌ویژه حق‌آبه‌ی تالاب‌ها به طور اخص بود که بسیاری از موضوعات و پدیده‌های مرتبط با مدیریت منابع آبی کشور را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد، چهارمین یادداشت، با بیان ابعاد و زوایای این موضوع، در تاریخ ۸ بهمن ۹۹ منتشر شد.

از سویی، در مسیر بررسی مفاد قانون توزیع عادلانه آب و در آغاز حضور نمایندگان شبکه در جلسات تدوین قانون جامع آب، یکی از آثار بسیار مهم مبتلابه نظام حکمروایی آبی، یعنی رویکرد و نوع مواجهه مدیریت کلان کشور، در موضوع حریم و بستر رودخانه‌ها که مستند به برخی دستورالعمل‌های بین‌بخشی و توافقنامه‌های خاص، در قالب تنظیم و صدور اسناد مالکیت بستر رودخانه‌ها و انهار در حال اجراست و متأسفانه به نظر می‌رسد که ادامه اجرای آن، سبب‌ساز آسیب جدی به عرصه‌های حریم و بستر رودخانه‌ها و ایجاد پریشانی‌های بسیار در ابعاد حقوقی، قانونی، فنی و اجتماعی بوده و خواهد بود، در تاریخ ۱۱ دی ۹۹، بیانیه شبکه در این خصوص، آماده انتشار شد ولی با توجه به عاملیت سازمان جنگل‌ها در بخشی از آن و همچنین با توجه به خروجی جلسه مشترک تشکلهای مردم‌نهاد با دکتر منصور، رئیس محترم سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور مبنی بر تعامل طرفین و اخذ پاسخ سازمان، پیش از انتشار، در اختیار مدیریت سازمان جنگل‌ها قرار گرفت که نهایتاً پاسخ سازمان در تاریخ ۲۸ دی ۹۹ را در پی داشت و پس از پیگیری‌های متعدد، این پاسخ رسمی، در تاریخ ۱۱ بهمن ۹۹ واصل شد.

بنابراین آنچه در پی، از نظر تان می‌گذرد، پنجمین بیانیه شبکه، با موضوع تعیین وضعیت مالکیت حریم و بستر رودخانه‌ها و پاسخ رسمی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور است که با پیوست‌های مربوطه، منتشر می‌شود.

علیهذا بسیار سپاسگزار خواهیم بود که در راستای اهداف این رویه که همانا ایجاد بستر گفتگو و تبادل نظر در خصوص مهمترین موضوعات مرتبط با قانون جامع آب است، ضمن مطالعه این یادداشت، نظرات خود را به دبیرخانه شورای هماهنگی تشکلهای محیط زیست و منابع طبیعی کشور ارسال نمایید تا ان‌شاءالله، خروجی حاصل از خرد جمعی دست‌اندرکاران و ذینفعان، به ویژه در بخش غیردولتی، به عنوان سندی که با قصد یاری رساندن به مسئولان و تصمیم‌سازان تدوین می‌شود، گردآوری و تنظیم شود.

و اما بعد:

اقدامات اخیر وزارت نیرو در اخذ سند بستر رودخانه‌های کشور و تثبیت مالکیت خود بر این عرصه‌ها، نه تنها مغایر قوانین و مقررات جاری کشور است، همچنین با تبدیل یک دستگاه فنی و مهندسی به بنگاه زمین و سودجویی‌های آتی، پیامدهای تلخ محیط زیستی و اجتماعی را در کشور رقم خواهد زد که ذیلاً به برخی از این موارد و نقض آشکار قوانین توسط وزارت نیرو اشاره می‌شود:

۱- این اقدام و مدلول سندهایی که در فضای جامعه منتشر شده، حاکمی از اسناد به بند «د» ماده ۲۶ آیین نامه اموال دولتی، مصوبه ۷۲/۴/۲۷ هیأت محترم وزیران در خصوص " اموال دولتی " است که مشخصاً هیچ ارتباطی به " اموال عمومی " پیدا نمی کند. این اقدام با تخلیط نابجای " اموال عمومی " و " اموال دولتی " به عنوان دو نوع مالکیت کاملاً مجزا و متفاوت از سر عمد و یا جهل را باید مهمترین تعدی رخ داده به ساحت حقوق عمومی، انفال و مایملک عموم به شمار آورد. بعید است که وزارت نیرو بعنوان ذینفع این سازمان و یا مرجع دخیل در صدور این اسناد، نداند که بستر رودخانه های کشور بعنوان انفالی که در ماده ۴۵ قانون اساسی ذکر نام آنها به صراحت آمده به هیچ عنوان، مالی دولتی نیست و چنین اقدامی مغایر با قوانین و مقررات کشور است. لازم به توضیح اینکه در ماده ۱ قانون ملی شدن جنگلهای کشور (مصوب ۱۳۴۱)، کلیه جنگلهای، مراتع، اراضی جنگلی و بیشهزارهای طبیعی کشور، جزء اموال عمومی شناخته شده و از آنجائیکه رودخانهها، انهار طبیعی، جادهها و... در دل این منابع نیز بخشی از این اکوسیستمهای طبیعی بوده، لذا قانونگذار در تبصره ۳ ماده ۲ قانون مذکور، آنها را مستثنی از ماده ۱ این قانون (یعنی مستثنی از منابع ملی و عمومی) ندانسته، در غیر اینصورت میبایست در تبصره مذکور بدان اشاره می نمود؛ بر پایه این قانون و نیز ماده ۱۳ و ۲۰ آئین نامه اجرایی آن (مصوب ۱۳۴۲)، مواد ۳۹ و ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلهای و مراتع (مصوب ۱۳۴۶)، اصل ۴۵ قانون اساسی، ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخائر جنگلی کشور (مصوب ۱۳۷۱)، ماده ۱ و ۲ قانون توزیع عادلانه آب (مصوب ۱۳۶۱) و دهها قانون دیگر، مالکیت عموم بر منابع ملی، از جمله رودخانههای کشور تثبیت گردیده است.

بی شک چنانچه جلوی صدور چنین اسنادی گرفته نشود و رودخانههای کشور از اسناد ملی حذف گردند، وزارت نیرو بدعتی شگفت آور را بنیان خواهد گذاشت تا دیگر دستگاهها همچون وزارت راه و شهرسازی نیز به میدان آمده و درصدد خروج راهها و جادهها از منابع ملی برآیند و با تکرار چنین رویه ای، باید منتظر روزی باشیم که دیگر چیزی تحت عنوان منابع ملی در کشور باقی نمانده است.

۲- اگر هدف تثبیت مالکیت دولت بر منابع ملی است، سازمان جنگلهای، مراتع و آبخیزداری کشور، پیشتر در چارچوب وظایف و اختیاراتی که قانونگذار جهت اخذ اسناد منابع ملی به او محول نموده، از جمله ماده ۱۳ آئین نامه اجرایی قانون ملی شدن جنگلهای کشور (مصوب ۱۳۴۲) و ماده ۳۹ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلهای و مراتع (مصوب ۱۳۴۶)، اسناد دفترچه ای مربوط به غالب رودخانههای کشور را اخذ نموده است؛

همچنین با استناد به ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (مصوب ۱۳۸۹) و نیز قانون جامع حدنگار (مصوب ۱۳۹۲)، اسناد کاداستری (تک برگ) مربوط به این رودخانهها را اخذ و یا در حال اجرای قوانین مذکور است. حال این پرسش مطرح است که با وجود تثبیت مالکیت دولت بر رودخانهها و اخذ اسناد آنها توسط سازمان جنگلهای و مراتع، وزارت نیرو برپایه

صفحه چهارم

به نام خدا
شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۵۷۰ تاریخ: ۱۳۹۹/۱۱/۱۲ پیوست: دارد

کدام ضرورت، بدنبال حذف رودخانه‌های کشور از اسناد پلاکهای ملی است؟ در حالیکه هیچ قانونی اجازه‌ی صدور گواهی "درخواست اخذ سند بستر رودخانه" را به وزارت نیرو نداده است، ادارات ثبت اسناد و املاک چگونه اقدام به تفکیک بستر رودخانه از سند پلاک ملی نموده و سندی مجزا برای بستر رودخانه بنام حتی نه وزارت نیرو بلکه شرکت‌های سهمی آب منطقه‌ای و بعنوان اموال دولتی و نه منابع ملی، انفال و مشترکات عمومی، صادر می‌نمایند، آنهم در حالیکه قانونگذار بر اساس مواد ۱۳ و ۳۹ قوانین مطروحه، سازمان جنگلها و مراتع را بعنوان نماینده‌ی دولت در اخذ اسناد ملی معرفی نموده است؟

۳- هم چنین باید به توافقنامه ۹۷/۴/۱۹ (بدون شماره) فیما بین سازمان جنگلها و وزارت نیرو اشاره نمود که احتمالاً مستمسکی برای اقدامات غیرقانونی و غیرمرتبط اخیر وزارت نیرو در جهت اخذ سند برای اموال عمومی است. این توافقنامه، خود از بسیاری جهات دارای ایرادات جدی حقوقی و قانونی است. نخست آنکه سازمانهای دولتی به کدام استناد قانونی می‌توانند وظایف حاکمیتی خود را در خصوص ثروتهای عمومی، انفال و مشترکات عمومی به دستگاه دیگری واگذار کنند و چرا باید سازمانی چون سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور که در طول سالیان متمادی، ابزار و امکانات و نیروی انسانی لازم جهت حفظ و حراست از این پهنه‌ها را فراهم نموده و تجربیات لازم در مباحث پیشگیرانه و برخورد حقوقی و قهری با متجاوزان را در اختیار دارد، با سلب مسؤلیت از خود، حفاظت از منابع ملی را به دستگاه دیگری بسپارد؟

از سوی دیگر وزارت نیرو از همین مفاد توافقنامه‌ی مخدوش نیز فراتر رفته و کسر بستر را به اخذ سند برای خود تأویل نموده و اینچنین برای نخستین بار، آنهم برای یک حق ارتفاقی، اقدام به دریافت سند مجزا می‌کند.

۴- در روند اجرای مقررات ملی شدن که به طور خلاصه سه مرحله‌ی "انجام تشخیص"، "درج آگهی" و "قطعیت آگهی و صدور رأی" را شامل می‌شود، سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور بدو با استناد به "بندهای مختلف تشخیص" نسبت به "اجرای مقررات ملی شدن" اقدام نموده است، یعنی عرصه ماهیتاً مشمول تعریف جنگل، مرتع و ... بوده که در روند "تشخیص" بعنوان منابع ملی شناخته شده است؛

چگونه است که سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور حاضر به کسر سطوحی از اسناد اراضی ملی خود شده، که بنا بر سابقه‌ی طولانی اجرای مقررات و تشخیص خود، آن سطوح را بعنوان منابع ملی شناخته است؟ مگر نه اینکه دولت بنابر اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی کشور و در جهت صیانت از جنگلهای شمال کشور، مصوبه‌ای را در سال ۱۳۸۰ تحت عنوان قانون صیانت، تصویب و ابلاغ نموده است که مستند به ماده‌ی ۳ آن، "صدور کلیه مجوزهایی که به هر ترتیب به کاهش مساحت جنگل‌های یاد شده منجر می‌شود، از سوی تمام دستگاه‌ها متوقف و ممنوع شود."؟

بنابراین، این توافقنامه که در عمل با کسر بخشهای زیادی از سندهای ملی جنگلی، منجر به کاهش سطح جنگلها می‌شود، مخدوش و مخالف موازین قانونی به نظر می‌رسد.

نکته‌ی دوم اینکه در مسیر فرآیند اجرای مقررات ملی شدن و اخذ اسناد عرصه‌های ملی و دولتی از سوی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، بالاخص مرحله‌ی درج آگهی تا قطعیت پیدا کردن آن، چنانچه وزارت نیرو، قانون یا دستاویزی برای ورود به این روند را در اختیار می‌داشت، قطعاً با ورود و اعتراض به این آگهی‌های تشخیص، مانع از روند تثبیت اینگونه اراضی و یا اخذ اسناد مالکیت ملی به نمایندگی از دولت توسط سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور می‌شد؛ کما اینکه در بسیاری از موارد در خصوص بستر بسیاری از رودخانه‌ها ورود نموده و با اعتراض و طرح دعوی در مراجع قانونی، پیگیر ابطال این اسناد بوده، که در غالب موارد راه به جایی نبرده و محکوم شده است. لازم به ذکر است که درحال حاضر نیز راه اعتراض به آگهی تشخیص سازمان جنگلها، در شعب خاص ماده واحده، برای وزارت نیرو باز است، لیکن به دلیل اطمینان از عدم نتیجه‌گیری در این شعب، بنابر تجربه و سوابق پیشین خود، براین راه قانونی چشم بسته و مسیر سهل توافق و تفاهم با سازمان جنگلها و مراتع را در پیش گرفته که ماحصل آن تنظیم چنین تفاهم‌نامه‌ای و تثبیت مالکیت اختصاصی خود وزارت نیرو و شرکت‌های سهامی آب منطقه‌ای بر رودخانه‌های کشور است.

۵- بر خلاف دید فنی کارشناسان محترم وزارت نیرو، رودخانه‌ها فقط حجمی از آب برای انتقال و یا بستری از شن و ماسه برای برداشت نیستند، بلکه سامانه‌ای طبیعی و سپس اجتماعی‌اند که پیچیدگی‌های بسیاری بر آن‌ها مترتب است. همین نگاه فنی و احتمالاً بهره‌بردارانه باعث شده است که وزارت نیرو در برخی نقاط، درختان و جنگلهای طبیعی کران‌رودی را به عنوان درختان مزاحم بستر و عامل تشدید سیلاب، تشخیص داده و دستور قلع و قمع آنها را صادر نماید (نظیر آنچه از سال ۱۳۹۸ تاکنون بر جنگلهای حاشیه‌ی رودخانه‌های شمال کشور می‌گذرد)؛

همینطور اجتماعات با پیشینه‌های هزاران ساله در کنار رودخانه‌ها را، جمعی عدد فرض کرده که می‌توان به سهولت و بدون عوارض فرهنگی و اجتماعی، دستور به جابجایی آنها داد. باری این اتفاقات، به ما یادآور می‌شود که دولت در قامت یکی از دستگاه‌های بهره‌بردار با نگاه فنی، اصولاً نمی‌تواند وظایف حفاظتی یک اکوسیستم را بر عهده گیرد.

۶- قانون توزیع عادلانه آب (مصوب ۱۳۶۱) وزارت نیرو را مرجع کارشناسی برای حد تعیین حریم و بستر رودخانه‌ها تعیین کرده است و اگر قرار باشد این وزارتخانه در مسند ذینفع دریافت سند هم قرار گیرد، اصل بیطرفی و عدم تعارض منافع نقض خواهد گردید. **بی‌شک چنین اقداماتی، بیش از آنکه رویکردی حفاظتی داشته و مرتبط با مدیریت رودخانه باشند، نمایانگر زمین‌خواهی و تبدیل یک دستگاه فنی و مهندسی به بانک املاک و تراکم قدرت و پی‌جویی برای منابع مالی هستند.**

صفحه ششم

به نام خدا
شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۵۷۰ تاریخ: ۱۳۹۹/۱۱/۱۲ پیوست: دارد

۷- با توجه به موارد فوق‌الذکر، جای نگرانی وجود دارد که این روند پس از نقض حقوق عمومی، متوجه حقوق خصوصی شده و با حدنگاری‌های منفعت‌جویانه، اراضی زراعی، سکونت‌گاه‌های انسانی و املاک مردم را مورد تعرض قرار دهد. نقض مالکیت خصوصی، تعمیق شکاف‌های اجتماعی و همچنین تولید حجمی عظیم از پرونده‌های اختلافی، بخشی از آسیب‌هایی است که در پی زیاده‌خواهی‌های وزارت نیرو در تداوم ماجرا متصور است.

در خاتمه با تأکید بر لزوم ابطال فوری اسناد صادره و توافقنامه‌ی فوق‌الاشاره، از مقامات ذیصلاح تقاضا می‌شود با پاسداشت اموال عمومی و اصول قانون اساسی، مانع از تبدیل رودخانه‌ها از عنوان و ماهیت "اموال و مشترکات عمومی" به "اموال دولتی" شده و بدعتی خطرناک و فاجعه‌ساز را در کشور در بدو مسیر متوقف سازند.

بدیهی است تشکل‌های مردم‌نهاد، همواره حامی همه دستگاه‌های حاکمیتی در حفظ و حراست از تمامیت رودخانه‌ها و سامانه‌های آبی کشور بوده و همچنان بر نگاه فرابخشی و همه‌جانبه‌نگر به شریان‌های حیات این سرزمین تأکید می‌ورزند و امیدوارند همه بخش‌ها با تأسی به قانون و پرهیز از تأسیسات غیرحقوقی و غیرقانونی، به ایجاد پریشانی‌های ساختاری و اجتماعی دامن نزنند.

با سپاس و احترام دوباره

شورای هماهنگی شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
دوازدهم بهمن نود و نه

تکمله: پس از تدوین این متن، با عنایت به توافقی که در پایان نشست تشکل‌های مردم‌نهاد با دکتر منصور، رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور صورت گرفت، بر اساس درخواست دکتر منصور مبنی بر اینکه: «از این پس، چنانچه مطلبی در خصوص سازمان شنیدید و یا بر اساس برخی مستندات، تصمیم به ایراد انتقاد به سازمان داشتید، لطفاً پیش از انتشار مطلب خود، موضوع را با سازمان در میان گذاشته و پاسخها و مستندات سازمان را دریافت نمایید و پس از آن، مطلب خود را منتشر کنید.» این متن برای ایشان ارسال شد که پس از چند روز، پاسخ رسمی سازمان، به همراه پیوسته‌های مربوطه، به قرار ذیل، واصل شد که بدینوسیله ضمن سپاس از رئیس محترم سازمان و مدیر محترم روابط عمومی سازمان، عیناً از نظر مخاطبان و خوانندگان گرامی می‌گذرد:

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۹/۱۱/۳۳۹۱۰

تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۸

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت مشاوران و کارشناسان
معاونت مدیریت و برنامه‌ریزی

«یکی از برجسته ترین کارهای جهاد سازندگی، نقش آن در جبهه های نبرد بوده است. مقام معظم رهبری»
شورای محترم هماهنگی شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
موضوع: در شرح متن
سلام علیکم؛

- احتراماً، عطف به نامه شماره ۵۵۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۱ درخصوص تدوین متن پیش نویس نهم قانون جامع آب، ضمن تشکر از حساسیت ها و پیگیری های آن تشکل محترم، اقدامات این سازمان به شرح ذیل را به استحضار میرساند:
- ۱- نامه شماره ۹۹/۱۱/۳۳۷۶۸ مورخ ۱۳۹۹/۰۷/۲۳ با عنوان جناب آقای دکتر جهانگیری معاون اول محترم رئیس جمهور که با امضاء رئیس محترم سازمان متبوع جهت توشیح وزیر محترم جهاد کشاورزی تقدیم مقام عالی وزارت متبوع گردید که در این نامه به منظور جلوگیری از اطاله وقت و تورم قانونگذاری پیشنهاد خروج لایحه حفاظت رودخانه ها و کاهش خطرات سیل از دستور کار گردید.
 - ۲- نامه جناب آقای دکتر خاوازی وزیر محترم جهاد کشاورزی با عنوان جناب آقای دکتر اردکانیان وزیر محترم وزارت نیرو و دبیر شورای عالی آب که طی نامه شماره ۰۲/۲۰۱۳۶ مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۲۴ نقطه نظرات وزارت متبوع به شرح پیوست ارسال گردیده است.
 - ۳- اظهارنظر نسبت به متن پیشنهادی صدراالاشاره با عنوان آقای مهندس اکبری "معاونت محترم آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی" که طی نامه شماره ۹۹/۱۱/۳۵۲۶۴ مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۷ ارسال که نقطه نظرات این سازمان در ۴۸ بند تنظیم گردیده است.
 - ۴- جلساتی نیز متناوباً با حضور معاونت محترم آبخیزداری، امور مزارع و بیابان و همچنین مدیرکل محترم دفتر حقوقی این سازمان در کمیسیون طرح ها و لوایح وزارت جهاد کشاورزی با موضوع بررسی و اصلاح پیش نویس مبحث فیه بر گزار می گردد.

عباس سمعی
مدیر کل دفتر روابط عمومی و امور بین الملل

اول جاده لشکرک - سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور - کدپستی ۱۹۵۵۷۵۶۱۱۳ دورنگار ۲۲۴۸۸۲۷۷-۲۲۴۸۸۵۵۶ تلفن: ۳۳۵۶۲
آدرس صفحه اطلاع رسانی: <http://www.frw.org.ir> پست الکترونیکی: info@frw.org.ir

تهران؛ میدان تجریش؛ خیابان شهید دربندی؛ پلاک ۲۷؛ طبقه دوم
تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷؛ نمابر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹؛ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۳۲۵۵
iranENGos@gmail.com

تهران؛ میدان تجریش؛ خیابان شهید دربندی؛ پلاک ۲۷؛ طبقه دوم
تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷؛ نمابر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹؛ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۳۲۵۵
وبگاه: iranenngos.ir؛ رایانامه: iranENGos@gmail.com

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل ها

به نام خدا

شبکه تشکل های مردم نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۵/۱/۱۷۶۱۷

تاریخ: ۱۳۹۵/۷/۱۱

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
معاونت منابع طبیعی و آبخیزداری کشور

قائم مقام و رئیس محترم شورای عالی سازمان
معاون محترم
مدیر کل محترم ستادی
مدیر کل محترم استان
موضوع: تفاهم نامه مشترک با وزارت نیرو
با سلام،

احتراما به پیوست تفاهم نامه همکاری مشترک فی مابین سازمان متبوع و معاونت آب و آبفا وزارت نیرو در زمینه آبخیزداری و آبخیزداری که به امضای طرفین رسیده است جهت استحضار ارسال می گردد.

مقتضی است با عنایت به اهمیت مباحث حفاظت و مدیریت منابع آب و خاک در حوزه های آبخیز بعنوان یکی از مهمترین محورهای مدیریت جامع حوزه آبخیز و با عنایت ساختار پیش بینی شده برای عملیاتی کردن و پیگیری محورهای همکاری این تفاهم نامه، پیشنهاد و نقطه نظرات مورد نظر را به دبیرخانه مستقر در دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک معاونت آبخیزداری، امور مراتع و بیابان اعلام نمایید.

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رئیس سازمان

رونوشت:

جناب آقای پرویز گرشاسبی معاون محترم آبخیزداری، امور مراتع و بیابان جهت استحضار و پیگیری
جناب آقای ولی بسته ای مسئول دفتر

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

بسمتعالی

تفاهم نامه همکاری فی‌مابین وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی

(معاونت امور آب و آبفا و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)

این تفاهم‌نامه در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱۳ بین معاون امور آب و آبفا وزارت نیرو به نمایندگی آقای مهندس رحیم میدانی از یک طرف و معاون وزیر جهاد کشاورزی و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور به نمایندگی آقای مهندس خداکرم جلالی از طرف دیگر به شرح ذیل منعقد می‌گردد.

مقدمه و ضرورت

باعنایت به لزوم حفظ منابع آب و خاک، بخصوص مدیریت آبهای سطحی، احیاء و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی کشور و حفاظت از پوشش گیاهی و تنوع زیستی و بهره‌برداری صحیح و پایدار از آنها، تقویت انسجام ملی بین دستگاه‌های مرتبط با منابع آب و خاک و برهیز از بخشی‌نگری ضروری است. در همین راستا و به منظور مدیریت حوضه‌های آبریز/ حوزه‌های آبخیز و منابع آب زیرزمینی و با عنایت به اینکه مجموعه فعالیت‌ها بایستی در چارچوب نظام بهره‌برداری مناسب از سرزمین و در قالب مدیریت جامع (به هم پیوسته) انجام پذیرد، وزارت نیرو و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری با درک اهمیت موضوع و در جهت مرتفع نمودن مسائل پیش‌رو به‌عنوان یک نیاز ملی، بر همکاری مشترک در خصوص مدیریت جامع حوضه‌های آبریز/ حوزه‌های آبخیز و منابع آب زیرزمینی تأکید می‌نمایند.

ماده ۱- مستندات قانونی

برخی از اسناد بالادستی و قوانین مرتبط عبارتند از: بندهای ۱ و ۴ سیاست‌های کلی نظام در بخش آب، بندهای ۲ و ۳ سیاست‌های کلی نظام در بخش منابع طبیعی، بند ۳ سیاست‌های کلی نظام در بخش کشاورزی، بندهای ۱، ۶ و ۷ سیاست‌های کلی نظام در بخش محیط‌زیست، قانون توزیع عادلانه آب و مواد ۱۱ و ۲۷ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی

ماده ۲- اهداف

- ۱-۲- بستر سازی لازم به منظور ایجاد مدیریت جامع (به هم پیوسته) حوضه‌های آبریز/ حوزه‌های آبخیز با مشارکت کلیه دستگاه‌های ذیربط
- ۲-۲- ارتقاء همکاری و توسعه تعاملات فی‌مابین وزارت نیرو و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری به منظور مدیریت جامع (به هم پیوسته) حوضه‌های آبریز کشور با رویکرد توسعه پایدار و رفع مسائل و مشکلات طرفین با هدف حفظ کمیت و کیفیت منابع آب و خاک حوضه‌های آبریز/ حوزه‌های آبخیز در چارچوب وظایف قانونی مربوطه به هر دستگاه
- ۳-۲- انجام اقدامات هماهنگ برای احیاء و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی
- ۴-۲- کاهش فرسایش و رسوب در حوضه‌های آبریز/ حوزه‌های آبخیز کشور

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

ماده ۳- سیاست‌های راهبردی

۱-۳- یکپارچه‌نگری در مدیریت حوضه‌های آبریز/حوضه‌های آبخیز کشور و تلفیق، یکپارچه‌سازی و هماهنگی برنامه‌ها و اقدامات طرفین و نیز انسجام‌بخشی اقدامات دستگاه‌های ذی‌مدخل (انسجام سازمانی) در جهت تکمیل نتایج پروژه‌های الگویی انجام شده
۲-۳- استفاده از ظرفیت‌های مشارکت‌های مردمی (تشکیل، توسعه و توانمندسازی) به منظور پیاده‌سازی اهداف موضوع این تفاهم‌نامه

۳-۳- برنامه‌ریزی هماهنگ در اجرای طرح‌های توسعه منابع آب (بهره‌برداری، اجرایی و مطالعاتی)، آبخیزداری و احیای منابع آب زیرزمینی (آبخوان‌داری)

۴-۳- تأمین منابع مالی پایدار برای انجام عملیات آبخیزداری در حوضه‌های آبریز/ حوضه‌های آبخیز (تقویت ردیف‌های اعتباری موجود و متمرکز عملیات آبخیزداری حوضه‌های آبریز/ حوضه‌های آبخیز)

ماده ۴- محورهای همکاری

۱-۴- اولویت‌بندی فعالیت‌های آبخیزداری و احیای منابع آب زیرزمینی (آبخوان‌داری) براساس شاخص‌های مشترک اعم از زیست‌محیطی، انسانی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، اکولوژیکی و ... و پایش مستمر حوضه‌های آبریز/ حوضه‌های آبخیز از نظر شاخص‌های پایداری از طریق انجام اقدامات لازم و بررسی میزان اثربخشی اقدامات انجام شده توسط طرفین از دیدگاه پایداری حوضه‌های آبریز/ حوضه‌های آبخیز (شامل: سازه‌ای، بیولوژیکی، بیومکانیکی، مدیریتی و ...)

۲-۴- هماهنگی، یکپارچه‌سازی و تلفیق اقدامات در زمینه: مدیریت و جلوگیری از تغییر کاربری اراضی کشاورزی، مدیریت برداشت مصالح رودخانه‌ای در اراضی ملی واقع در سیلاب‌دشت رودخانه‌ها، اجرای طرح‌های آبخیزداری، آبخوان‌داری (تنزیه آب‌های زیرزمینی) بخصوص در قالب پروژه «مطالعه و اجرای پروژه‌های آبخیزداری» طرح احیاء و تعادل‌بخشی منابع آب زیرزمینی و استفاده لازم از اعتبارات پروژه مذکور، کنترل فرونشست و سیلاب، کنترل فرسایش، رسوب و حرکات توده‌ای زمین با تأکید بر حوضه‌های آبریز/ حوضه‌های آبخیز سدهای مخزنی کشور

۳-۴- تبادل تجارب، آمار، اطلاعات و همکاری در جهت تأمین نیازهای اطلاعاتی و اجرایی طرفین در مباحث مشترک (اطلاعات پایه، ایجاد بانک اطلاعاتی زمین‌مرجع (Geo database) و ... و ارائه پیشنهاد در زمینه تجهیز، تکمیل و تأسیس ایستگاه‌های مختلف هواشناسی، هیدرومتری و رسوب‌سنجی مورد نیاز طرفین در سطح حوضه‌های آبریز/ حوضه‌های آبخیز

۴-۴- تهیه، تدوین و بازنگری قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها و ضوابط و معیارهای فنی مرتبط

۵-۴- تشکیل، توسعه و توانمندسازی تشکل‌های بهره‌برداران در قالب تشکل‌های آب‌بران، تعاونی‌های آبخیزداری و ... با توجه به ساختارهای اجتماعی موجود

۶-۴- همکاری در خصوص آگاهی‌رسانی، آموزش و توانمندسازی (ارتقای فرهنگ منابع طبیعی) جوامع هدف (شامل تصمیم‌سازان، مدیران، کارشناسان و کلیه ذینفعان) در راستای حفاظت از منابع پایه (آب، خاک و پوشش گیاهی)

۷-۴- طراحی و اجرای پروژه‌های بین‌المللی مشترک و تنظیم اقدامات متناسب جهت حمایت از این پروژه‌ها و انتقال و تکمیل دستاوردهای پروژه‌های بین‌المللی انجام شده و در حال انجام به سایر حوضه‌های آبریز/حوضه‌های آبخیز

۸-۴- تحقیقات و پژوهش در زمینه مدیریت جامع (بهم‌پیوسته) حوضه‌های آبریز/حوضه‌های آبخیز و برگزاری همایش‌ها، کارگاه‌های مشترک و ارائه گزارشات کشوری

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

- ۴-۹- پیگیری مشترک برای تأمین منابع مالی موردنیاز (ایجاد ردیف اعتباری متمرکز) برای بهره‌برداری، مرمت، نگهداری و حفاظت از اقدامات آبخیزداری و آبخیزداری انجام شده و انجام اقدامات لازم در حوضه‌های بحرانی
- ۴-۱۰- ایجاد هماهنگی بین شرکت‌های تابعه وزارت نیرو و ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها در جهت پیگیری و اجرایی نمودن مفاد تفاهیم‌نامه
- ۴-۱۱- ایجاد وحدت‌رویه در هماهنگ‌سازی تعاریف و مفاهیم مرتبط با این تفاهیم‌نامه

ماده ۵- نحوه اجرا

۱- ایجاد ساختار اجرایی و سازمان کار:

الف: کمیته راهبری اقدام مشترک حوضه‌های آبریز/ حوضه‌های آبخیز کشور:

به منظور هدایت، هماهنگی، پشتیبانی و نظارت عالی بر حسن اجرای این تفاهیم‌نامه، کمیته راهبری اقدام مشترک در حوضه‌های آبریز/ حوضه‌های آبخیز کشور با ساختار ذیل تشکیل می‌شود:

❖ وزارت نیرو (معاونت امور آب و آبفا)

- ✓ معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا (رئیس دوره‌ای کمیته راهبری)
- ✓ مدیرعامل شرکت مدیریت منابع آب ایران (عضو)
- ✓ مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی کلان آب و آبفا (عضو و دبیر دوره‌ای کمیته راهبری)

❖ وزارت جهادکشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)

- ✓ معاون وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری (رئیس دوره‌ای کمیته راهبری)
- ✓ معاون آبخیزداری، امور مراتع و بیابان (عضو و دبیر دوره‌ای کمیته راهبری)
- ✓ رئیس شورای عالی سازمان (عضو)

- کمیته راهبری اقدام مشترک می‌تواند حسب نیاز از سایر تشکیلات تابعه وزارتین نیرو و جهادکشاورزی، دانشگاه‌ها و سایر سازمان‌های دولتی و غیردولتی به صورت موردی و برای اخذ نظر مشورتی، عضو مدعو داشته باشد.

- ریاست کمیته راهبری برعهده معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا و معاون وزیر جهادکشاورزی و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری و به صورت دوره‌ای دو ساله می‌باشد که دبیرخانه نیز عنداللزوم در همان دستگاه و به صورت دوره‌ای دوساله تشکیل و عهده‌دار تشکیل جلسات و پیگیری مصوبات می‌باشد.

- جلسات کمیته راهبری هر چهار ماه یکبار و در صورت نیاز، به صورت فوق‌العاده برگزار خواهد شد.

ب: کارگروه تخصصی اجرایی مشترک:

به منظور بررسی‌های فنی - تخصصی مرتبط با این تفاهیم‌نامه برای طرح در کمیته راهبری و سایر موارد مصوب کمیته راهبری، کارگروه تخصصی مشترک با شرکت نمایندگان دفاتر ذیربط تشکیل می‌گردد. اعضا کارگروه فوق‌الذکر به شرح ذیل می‌باشد:

❖ وزارت نیرو (معاونت امور آب و آبفا)

- ✓ مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی کلان آب و آبفا (عضو و رئیس دوره‌ای کارگروه تخصصی مشترک)
- ✓ مدیرکل دفتر نظام‌های بهره‌برداری و حفاظت آب و آبفا (عضو)
- ✓ نمایندگان ثابت و تام‌الاختیار شرکت مدیریت منابع آب ایران (دو عضو)
- ✓ کارشناس خبره وزارت نیرو (عضو)

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)

- ✓ معاون آبخیزداری، امور مراتع و بیابان (عضو و رئیس دوره‌های کارگروه تخصصی مشترک)
- ✓ مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک (عضو)
- ✓ مدیرکل دفتر کنترل سیلاب و آبخیزداری (عضو)
- ✓ مدیرکل دفتر مهندسی و مطالعات (عضو)
- ✓ کارشناس خبره وزارت جهاد کشاورزی (عضو)
- کارگروه تخصصی مشترک می‌تواند حسب نیاز از سایر تشکیلات تابعه وزارتین نیرو و جهاد کشاورزی، دانشگاه‌ها و سایر سازمان‌های دولتی و غیردولتی، به صورت موردی و برای اخذ نظر مشورتی، عضو مدعو داشته باشد.
- ریاست کارگروه تخصصی مشترک به صورت دوره‌ای دو ساله است.
- جلسات کارگروه تخصصی مشترک به صورت ماهانه و در صورت نیاز به صورت فوق‌العاده برگزار خواهد شد.
- مصوبات کارگروه تخصصی مشترک پس از تصویب کمیته راهبری، لازم‌الاجرا بوده و کارگروه موظف است که هر چهار ماه یکبار، گزارشی از اقدامات و عملکرد کارگروه را به کمیته راهبری ارائه نماید.

ماده ۶- مدت اعتبار تفاهم‌نامه

- ✓ این تفاهم‌نامه با امضای نمایندگان طرفین نافذ می‌باشد و در صورت اعلام کتبی هر یک از طرفین با ذکر دلایل مستدل و منطقی مبنی بر خاتمه این تفاهم‌نامه، پایان خواهد پذیرفت.
- ✓ در صورت خاتمه، انجام کلیه تعهدات ایجاد شده هر یک از طرفین (حتی پس از مدت اعتبار)، الزامی می‌باشد.
- ✓ مفاد این تفاهم‌نامه حداقل پس از دو سال از ابلاغ و با توافق طرفین، قابل بازنگری خواهد بود.

ماده ۷- نشانی طرفین

نشانی معاونت امور آب و آبفا: تهران - خیابان ولیعصر - ابتدای بزرگراه نیایش - ساختمان وزارت نیرو - طبقه دهم - کدپستی ۱۱۹-۱۴۶۵۵ دورنگار ۸۱۶۰۶۳۰۴ تلفن ۸۱۶۰۶۳۰۰

نشانی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور: تهران - بزرگراه ارتش - سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور - کدپستی ۱۱۳-۱۹۵۵۷۵۶ دورنگار ۲۴۴۸۸۵۵۶ تلفن ۲۳۵۶۳

این تفاهم‌نامه در هفت ماده و دو نسخه تهیه و به امضای طرفین رسید و هر دو نسخه حکم واحد را دارند.

خداکرم جلالی
معاون وزیر
رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

رحیم میدانی
معاون وزیر نیرو
در امور آب و آبفا

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۹/۱/۲۵۲۶۴

تاریخ: ۱۳۹۹/۸/۱۷

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
معاونت محترم آب و خاک

« یکی از برجسته ترین کارهای جهاد سازندگی، نقش آن در جبهه های نبرد بوده است. مقام معظم رهبری »

جناب آقای مهندس اکبری

معاونت محترم آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی

موضوع: اظهار نظر راجع به متن پیشنهادی پیش نویس نهم قانون جامع آب کشور

سلام علیکم،

احتراماً، عطف به نامه شماره ۶۰۰/۹۹/۳۹۱۴ مورخ ۹۹/۷/۸ در خصوص بررسی پیش نویس نهم قانون جامع آب کشور ارائه شده از سوی وزارت محترم نیرو، در ابتداء امر ضرورت دارد تا بیان شود که تدوین قانون مذکور مستلزم و در برگیرنده موضوعات فنی و حرفه‌ای بوده و می‌بایست ضمن حذف قوانین موازی و قوانین متروک از ورود به دیگر قوانین و تکالیف و وظایف جلوگیری به عمل آورد. با رویکرد مذکور قانون جامع آب برغم ورود به مباحث حرفه‌ای مربوط آب متاسفانه با ورود در حوزه زمین به مباحث اجاره و فروش اراضی ملی واقع در حریم و بستر پرداخته که به نظر فراتر از جامع بودن قانون آب می‌باشد. از سویی پردازش به مباحث مالکیتی برخی منابع از جمله سواحل و حرائم و دریاها با توجه به وظیفه حرفه‌ای و مدیریتی آن مجموعه، نه عرصه و قلمرو وقوع منابع مذکور از جامعیت لازم برخوردار نمی باشد و هدف اصلی را تامین نمی- نماید لذا جا دارد که در کلیات امر موارد موصوف مورد توجه قرار گیرد و بنظر می رسد بدلیل تعدد و کثرت قوانین در این زمینه لزومی به تدوین قانون جدید در این رابطه نمی باشد با وصف فوق موارد ذیل از منظر فنی و حوزه مسئولیت های این سازمان، پیشنهادات واحدهای ذیربط سازمان متبوع به شرح ذیل برای بهره برداری ارسال می گردد:

۱- لایحه موصوف بدون در نظر گرفتن جایگاه سایر بخش‌های حاکمیتی، نسبت به جمع‌بندی صنفی مواد تنظیم و مسئولیت ذاتی و ایفای نقش سایر دستگاه ها بویژه در موضوع حفظ آب و همچنین مدیریت سیلاب نادیده گرفته شده است. لذا با توجه به تکالیف قانونی وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور) در موضوع آبخیزداری و آبخیزداری و ایفای نقش در حفظ آب از طریق افزایش نفوذ باران به زمین و کاهش تبخیر و همچنین مدیریت پیشگیرانه سیل از سرشاخه‌ها در سطح حوزه های آبخیز و کمک به تنظیم جریان پایه و سیلابی بعلاوه کاهش بار جامد و رسوبی جریان، ضروری است موضوع در مفاد ماده یک لحاظ گردد.

۲- پیش نویس ارائه شده با نگاه غالب دولتی تنظیم و رد پای ذینفعان و بخش خصوصی در آن چندان مناسب نبوده و حکمرانی خوب بدون دخالت موثر مردم و مشارکت اجتماعی محقق نخواهد شد. لذا با استفاده از تجارب ملی و بین المللی ساختار مدیریت مشارکتی آب با ایفای نقش درست بهره برداران و حقا به داران مورد توجه قرار گیرد.

۳- از آنجائیکه آب در چرخه طبیعت به صورت انتزاعی، جدای از خاک و زمین نیست و مدیریت آب، بدون مدیریت خاک، اراضی و پوشش گیاهی و عدم نگاه سیستمی به آب بعنوان جزئی از اکوسیستم، بصورت پایدار میسر نخواهد شد.

۴- در راستای جامع نگری در بهره‌برداری از منابع سرزمین و بهره‌ی از بخشی نگری و نگاه انتزاعی به منابع پایه، نظیر آب بصورت جدای از خاک و زمین و ارتباط سیستماتیک با سایر منابع، ضروری است موضوع مدیریت یکپارچه و بهم پیوسته

اول جاده لشکرک- سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور- کدپستی ۱۹۵۵۷۵۶۱۱۳ دورنگار ۲۲۴۸۸۴۷۷-۲۲۴۸۸۵۵۶ تلفن: ۲۲۵۶۳
آدرس صفحه اطلاع رسانی: <https://frw.ir> پست الکترونیکی: info@frw.org.ir

تهران: میدان تجریش: خیابان شهید دربندی: پلاک ۲۷: طبقه دوم

تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷ نمابر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۲۲۵۵

ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۲۲۵۵
IranENGos@gmail.com

تهران: میدان تجریش: خیابان شهید دربندی: پلاک ۲۷: طبقه دوم

تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷ نمابر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۲۲۵۵

ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۲۲۵۵
وبگاه: iranenngos.ir رایانامه: IranENGos@gmail.com

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۹/۱/۲۵۲۶۴

تاریخ: ۱۳۹۹/۸/۱۷

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
معاونت منابع طبیعی و محیط زیست کشور

منابع آب با رویکرد اکوسیستمی و جامع نگر به مدیریت جامع حوزه های آبخیز مبدل، مقوله حکمرانی آب بر مبنای اصول آمایش حوضه ای به حکمرانی بر مبنای حوزه آبخیز (حکمرانی آبخیز) تغییر یافته و به منظور حکمرانی درست سرزمین، بجای شورای عالی آب و برخی شوراهای موازی و پراکنده، شورای عالی آبخیزداری در کشور احیا و تشکیل گردد.

۵- لایحه پیشنهادی نباید ناقض قوانین خاص مرتبط با وظایف خاص و حرفه ای سایر دستگاهها باشد. بعنوان مثال از باب تعارض و تداخل با وظایف آبخیزداری که سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور بر اساس قانون مکلف به مدیریت حوزه های آبخیز و اجرای طرحهای آبخیزداری و آبخیزداری است را با اشکال مواجه مینماید.

۶- انتقال آب بین حوضه ای بدلیل ناسازگاری با قوانین طبیعت و منافات با اصول توسعه پایدار منطبق با آمایش سرزمین و بعلاوه تشدید منازعات آبی و مشکلات اجتماعی منبث از آن، بایستی ممنوع گردد.

۷- از مهمترین کاستی‌های لایحه پیشنهادی رفع نواقص موجود در عملکرد وزارت نیرو در زمینه آلودگی کیفی منابع آب میباشد که متأسفانه علاوه بر تاثیر مستقیم بر کیفیت زندگی مردم بصورت غیر مستقیم آلودگی خاک و همچنین منابع آب دریای خزر و خلیج فارس را نیز به همراه داشته و حتی نسل های بعد از آسیب های زیستی آن متاثر خواهند گشت.

۸- ماده ۱ قانون پیشنهادی بدین شرح محل ایراد و اصلاح می‌باشد

الف: از آنجائیکه مستند امر اصل ۴۵ قانون اساسی قرار گرفته است لذا ضرورت دارد بجای مشترکات عمومی از عبارت انفال و ثروتهای عمومی استفاده شود.

ب: در خصوص فراز پایانی راجع به اختیار قانونی سایر دستگاهها لازم است بعد از عبارت دریاها مصادیق مربوط به تالابها، مردابها و دریاچه‌ها..... اضافه شود.

ج: در سطر هشت ماده مذکور کلمه حفظ و نظارت پیش‌بینی گردیده است بهتر از کلمه حفظ بعد از واژه مسولیت حذف شود زیرا نظارت بر بهره برداری با حفظ همراه می باشد لذا ضرورتی جهت ذکر آن نمی باشد

۹- در ماده ۲ قانون پیشنهادی بدین شرح محل ایراد و اصلاح می‌باشد

الف: دولت در اجرای طرحها خاص جهت وظایف مربوطه پیش بینی احداث پل و... را در پاره‌ای موارد ضروری میداند لذا لازم دولت در اجرا طرح های خود از ممنوعیت مندرج در این ماده معاف شود.

ب: در تبصره ذیل ماده ۲ برنامه زمانبندی مشخص به کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی ارجاع شده که به نظر بار اجرایی دارد و در صلاحیت کمیسیون نمی‌باشد تا به این گونه موارد بپردازد این موضوع باید در داخل دولت مطرح و تصمیم گیری شود.

۱۰- در ماده ۳ قانون پیشنهادی بدین شرح محل ایراد و اصلاح می باشد

الف: مالکیت حکومت یا نماینده دولت پیرامون انفال از طریق دستگاه اجرایی سازمان جنگلها و مراتع می باشد حسب ماده ۱ پیشنهادی وزارت نیرو تنها مرجع صدور مجوز بهره برداری و نظارت بوده نه اینکه متولی رودخانه ها از حیث مالکیت باشد تا بر آن اساس اقدام حقوقی نماید.

ب: فروش و انتقال انفال به استاد ماده ۹ قانون افزایش بهره وری ممنوع است

اول جاده لشکرک- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور- کدپستی ۱۹۵۵۷۵۶۱۱۳ دورنگار ۲۲۴۸۸۴۷۷-۲۲۴۸۸۵۵۶ تلفن: ۲۳۵۶۲
آدرس صفحه اطلاع رسانی: <https://frw.ir> پست الکترونیکی: info@frw.org.ir

تهران: میدان تجریش: خیابان شهید دربندی: پلاک ۲۷: طبقه دوم
تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷ - شماره: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ - ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۲۲۵۵
IranENGOS@gmail.com

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۹/۱/۲۵۲۶۴

تاریخ: ۱۳۹۹/۸/۱۷

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
معاونت امور آب و آبخوانداری کشور

ج: مرجع اجاره و فروش با رعایت مواد ۳۱ قانون حفاظت و بهره برداری ۳۱ و ۳۲ لایحه احیا و ماده ۹ قانون افزایش بهره وری با جهاد کشاورزی می باشد نه وزارت نیرو

نتیجه: در این ماده مرجع واگذاری باید وزارت جهاد کشاورزی باشد نه وزارت نیرو

۱۱- در تبصره ذیل ماده ۳ قانون پیشنهادی با توجه به اینکه قسمت اعظمی از عرصه ها نیازمند آب بخش کشاورزی و منابع طبیعی بود ضرورت دارد الگو آبی مورد نظر توسط وزارت جهاد کشاورزی نیز ارائه شود بنابراین قید وزارت جهاد کشاورزی در این تبصره لازم می باشد

۱۲- در ماده ۵ پیشنهادی حکم مربوطه راجع بهره برداری از طریق طرح برای وزارت جهاد کشاورزی از استثناء برخوردار شود و مشمول حکم ماده نشود.

۱۳- در ماده ۶ پیشنهادی چون رودخانه ها و انهار و دریاها و..... جز انفال هستند بنابراین ترهین و توثیق آن موافق قانون ملی شدن جنگلها و مراتع نمی باشد.

۱۴- در ماده (۷) در رابطه با تخصیص پساب شایسته است با پیش بینی لازم در راستای حفاظت از جنگل ها، تحقق اهداف قانون در استراحت جنگل و بهره برداری غیرجویی از جنگل های هیرکانی، توسعه زراعت چوب و احیای عرصه های منابع طبیعی و حوزه های آبخیز، با عنایت به اهمیت و ضرورت موضوع برای کشور و همچنین ایفای نقش حمایتی در پایداری آب، پساب های حاصل از تصفیه و آبهای غیرمتعارف با اولویت و با برخورداری از مکانیسم های حمایتی و تشویقی با تخفیف های قانونی و یارانه ای در اختیار این بخش قرار گیرد. همچنین تخصیص آب به نهالستان های منابع طبیعی و آبخیزداری از پرداخت آب بهاء معاف گردند.

۱۵- در ماده ۸ قانون پیشنهادی بدین شرح محل ایراد و اصلاح می باشد

الف: در خصوص تعیین حریم با باید برابر قانون مدنی مقدار مشخص شود و یا اینکه برابر عرف شناسائی گردد در هر صورت برای تشخیص حریم باید ضابطه مشخص شود.

ب: در راستای اجرای طرحهای منابع طبیعی اگر بهره بردار حق استفاده از جاه و قنات را برای خود گرفته باشد این به منزله مالکیت تلقی نمی گردد و از ملزومات طرح بوده و از حکم مذکور می بایست مستثنی شود.

ج: همچنین تشخیص نوعیت اراضی نیز از وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور) جهت استعلام مورد پیشنهاد می باشد.

۱۶- شورای عالی آب پیش بینی شده در ماده (۱۰) پیش نویس این قانون برابر اصول مطرح شده در بندهای (۳) و (۴) فوق الذکر به شورای عالی آبخیزداری به منظور هماهنگی و سیاستگذاری جامع و فرابخشی در بهره برداری پایدار از منابع سرزمین تغییر یابد.

۱۷- در ماده (۱۱) ارائه شده، اختیارات وزارت نیرو در ۲۴ بند احصاء شده است. از آنجائیکه در برخی از بندهای ذکر شده نظیر بند (۲) در خصوص مدیریت سیلاب، بواسطه نقش وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور)

اول جاده لشکرک- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور- کدپستی ۱۹۵۵۷۵۶۱۱۳ دورنگار ۲۲۴۸۸۴۷۷-۲۲۴۸۸۵۵۶ تلفن: ۲۲۵۶۳
آدرس صفحه اطلاع رسانی: <https://frw.ir> پست الکترونیکی: info@frw.org.ir

تهران؛ میدان تجریش؛ خیابان شهید دربندی؛ پلاک ۲۷؛ طبقه دوم
تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷ - نمابر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۳۲۵۵
iranENGOS@gmail.com

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۹/۱/۲۵۲۶۴

تاریخ: ۱۳۹۹/۸/۱۷

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت ماسداورزی
معاونت منابع و آلودگی کشور

در مدیریت سیل از منشاء در سطح حوزه های آبخیز بالادست با اجرای طرح های آبخیزداری در آبراهه‌ها و سرشاخه ها و همچنین طرح‌های آبخیزداری در دشت سرها و دشت‌ها به منظور کمک به ذخیره آب در آبخوان های زیرزمینی، ضروری است با ذکر تبصره ای در این ماده لحاظ گردد.

همچنین در خصوص بند (۱۱) این ماده در رابطه با انتقال آب بین حوضه ای با وصف ارائه شده در بند ۷ فوق‌الذکر ممنوع شود.

۱۸- متن مورد نظر در ماده ۲۲ پیشنهادی از وظایف وزارت جهاد کشاورزی بوده می‌بایست از طریق این وزارت عملیاتی و اجرای گردد لذا قید وزارت متبوع در حکم ماده لازم می‌باشد.

۱۹- در ماده (۱۴) در خصوص رسیدگی به دعاوی مرتبط با بخش آب در هیئت کارشناسی منتخب استان، نماینده اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان با معرفی مدیر کل استان نیز منظور گردد.

۲۰- در رابطه با ماده (۱۵) مدیریت بهم پیوسته آب با عنایت به اصول ذکر شده در بندهای (۲) و (۳) فوق‌الذکر پرداختن به یک منبع صرف، بدون جامع نگری، عدم لحاظ نگارش اکوسیستمی و در نظر نگرفتن ارتباط سیستماتیک با سایر منابع در قالب مدیریت جامع حوزه های آبخیز محقق نخواهد شد و منجر به پایداری نخواهد گردید.

۲۱- در تبصره ذیل ماده (۲۱) لازم است تدوین آیین نامه اجرایی ماده مذکور در خصوص هماهنگی بین بخش های مختلف، این موضوع با همکاری دستگاه های دخیل و مرتبط نظیر وزارت جهاد کشاورزی و سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور باشد.

۲۲- سطر پایانی ماده ۲۲ بدین شکل اصلاح گردد؛ دولت مکلف است ... حوضه های آبریز را توسط وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور) فراهم نماید.

۲۳- در رابطه با ماده (۲۳) همانگونه در بندهای فوق ذکر شد، اجازه انتقال آب بین حوضه ای با توجه خسارت غیرقابل جبران در میدا و بر هم زدن تعادل اکولوژیک منافع و دیگر خسارات مترتب بر آن باید ممنوع گردد.

۲۴- الف: در ماده ۳۸ قانون پیشنهادی بدین شرح محل ایراد و اصلاح می‌باشد مأمورین در بخشها مربوط به جهاد کشاورزی به موجب احکام مربوطه خود در زمره ضابطین می‌باشند و چنانچه در بخش آب وزارت جهاد کشاورزی دارای تکلیف است می‌تواند با توجه به آئین نامه نحوه صدور کارت ضابط همراه با آموزش اقدام نماید بنابراین ضرورتی جهت معرفی به وزارت نیرو و یا از طریق آن وزارت اقدام بعد معمول شود وجود ندارد.

ب: عملیات اجرایی مربوط به سازه های آبخیزداری و آبخوانداری و پخش سیلاب به ماده ۳۸ الحاق گردد.

۲۵- در خصوص ماده ۳۹ پیشنهادی مبنی بر حسن اجرای قانون و تکلیف بر نیروی انتظامی ضرورتی به بیان این ماده نمی‌باشد بلکه در برخورد با متخلفین، نیروی انتظامی در جرائم مربوطه دارای تکلیف بوده که در مواد مربوط باید بیان شود.

۲۶- هیچگونه حقایقه ای برای بخش منابع طبیعی و اکوسیستم های مرتبط دیده نشده است. پیشنهاد میشود در تبصره ذیل ماده ۴۱ ضمن اصلاح عنوان اکوسیستم های آبی به اکوسیستم های طبیعی، با عنایت به مسئولیت حفاظتی سازمان جنگل ها،

اول جاده لشکرک- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور- کدپستی ۱۹۵۵۷۵۶۱۱۳ دورنگار ۲۲۴۸۸۴۷۷-۲۲۴۸۸۵۵۶ تلفن: ۲۲۵۶۳
آدرس صفحه اطلاع رسانی: <https://frw.ir> پست الکترونیکی: info@frw.org.ir

تهران؛ میدان تجریش؛ خیابان شهید دربندی؛ پلاک ۲۷؛ طبقه دوم
تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷ نمابر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۳۲۵۵
iranENGOS@gmail.com

تهران؛ میدان تجریش؛ خیابان شهید دربندی؛ پلاک ۲۷؛ طبقه دوم
تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷ نمابر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۳۲۵۵
وبگاه: iranenngos.ir رایانامه: iranENGOS@gmail.com

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل ها

به نام خدا

شبکه تشکل های مردم نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۹/۱/۲۵۲۶۴

تاریخ: ۱۳۹۹/۸/۱۷

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت مهندسی و آبخیزداری کشور
معاونت مهندسی و آبخیزداری کشور

مراتع و آبخیزداری کشور در مدیریت بخش های وسیعی از عرصه های طبیعی و حوزه های آبخیز کشور، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور) نیز در تعیین الگوی آب مورد نیاز اکوسیستم ها دخیل و اضافه گردد.

۲۷- در ماده ۴۵ اشاره به ماده ۵۹۴ قانون مدنی شده است
الف: ارجاع به ماده مذکور در مقام رفع اختلاف نیست بلکه ممنوعیت تقسیم می باشد لذا اصلاح این قسمت مورد توجه قرار گیرد.
ب: یک تبصره با عنوان " بهره برداری و میزان آب مصرفی مربوط به منابع طبیعی مطابق پروانه های صادره مستثنی اعلام می گردد" به ماده ۴۵ الحاق گردد.

۲۸- بند الف ماده (۴۸) تکرار بند (۲) ماده (۱۱) می باشد که همان موارد ذکر شده در بند ۱۲ فوق الذکر را شامل می شود.

۲۹- در ماده ۵۰ قانون پیشنهادی تکلیف وزارت جهاد کشاورزی به صدور پروانه موقت منوط به ضرورت اجتماعی شده است که اولاً: ضرورت اجتماعی عبارت عام بوده و ضابطه به خصوص در نظر گرفته نشده است در ثانی امر صدور مجوز به لحاظ فنی می بایست مورد توجه قرار گیرد لذا حذف عبارت مربوطه مورد توجه قرار گیرد و یا عبارت ضرورت فنی جایگزین عبارت موصوف قرار گیرد.

۳۰- در ماده ۵۱ پیشنهادی مراحل رسیدگی به اعتراض اشخاص طولانی می باشد به نظر می رسد بعد از نظر هیات سه نفره موضوع در دادگاه مطرح شود و یا در موارد خاص که برای آن ضابطه تعیین می شود به کمیسیون ۵ نفره ارجاع گردد.

۳۱- در خصوص متن پیشنهادی ماده ۵۴ چون محل وقوع چشمه و قنات ممکن است در عرصه های منابع ملی واقع شود لذا ضرورت دارد در این خصوص شرایطی تبیین شود و از طرفی در تدوین آئین نامه به دلیل از پیش گفته عبارت "وزارت جهاد کشاورزی" به ماده موصوف اضاف شود.

۳۲- در خصوص ماده (۵۷) موضوع مرتبط با تعادل بخشی آبخوان های زیرزمینی با توجه به وظیفه مندی و ایفای نقش سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور در این رابطه لازم است تبصره (۴) ذیل ماده (۵۷) بدین شرح اضافه شود: تبصره ۴ - وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور) در راستای اهداف مدیریت سیل، تعادل بخشی آبخوان های زیرزمینی و حفظ پایداری عرصه های طبیعی، نسبت به مطالعه و اجرای طرح های آبخیزداری، آبخوانداری و پخش سیلاب در سطح حوزه های آبخیز کشور با اولویت مناطق سیل خیز و دشت های ممنوعه و بحرانی اقدام نماید.

۳۳- در تبصره ۵ ذیل ماده ۶۰ در مقام بیان مجازات لازم است درجه مجازات مطابق قانون مجازات مشخص و قید شود .

۳۴- در تبصره ۲ ماده ۶۳ نوع مجازات به صراحت تعیین و مشخص شود لازم است در مقام بیان مجازات به موادی که جهت تعیین مجازات در آن حکم موصوف یا مشابه آمده است ارجاع شود چرا که بدین نحو نوع مجازات مشخص نمی باشد.

۳۵- الف: در ارتباط با تکالیف ماده (۷۰) به منظور جلوگیری از هر گونه اختلال در وظایف قانونی سایر دستگاه ها بویژه وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور) در سطح حوزه های آبخیز و عرصه های منابع طبیعی، لازم است تبصره ای ذیل به این ماده اضافه گردد: تبصره: مفاد این ماه نافی وظایف قانونی سایر دستگاه ها نیست.

اول جاده لشکرک- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور- کدپستی ۱۹۵۵۷۵۶۱۱۳ دورنگار ۲۲۴۸۸۴۷۷-۲۲۴۸۸۵۵۶ تلفن: ۲۲۵۶۳

آدرس صفحه اطلاع رسانی: <https://frw.ir> پست الکترونیکی: info@frw.org.ir

تهران: میدان تجریش: خیابان شهید دربندی: پلاک ۲۷: طبقه دوم

تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷ نمابر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۳۲۵۵

IranENGOS@gmail.com

تهران: میدان تجریش: خیابان شهید دربندی: پلاک ۲۷: طبقه دوم

تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷ نمابر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۳۲۵۵

وبگاه: iranenngos.ir رایانامه: IranENGOS@gmail.com

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۹/۱/۲۵۲۶۴

تاریخ: ۱۳۹۹/۸/۱۷

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع

ب: در ماده ۷۰ پیشنهادی راجع به بستر فعال یا مرده (۱) این منابع جزء انفال و یا اراضی دولتی ممکن است باشد دخل و تصرف تابع مقررات مربوطه می باشد لذا وزارت نیرو در موارد فنی با اجازه دستگاه متولی حق ورود را دارد (۲) وظیفه وزارت نیرو به عنوان وظیفه حرفه در مقام حفظ و صدور مجوز بوده و جایگاه اجرایی در تبدیل و دخل تصرف به مفهومی که در بند الف آمده ندارد. (۳) اراضی مستحدث دارای حکم خاص بوده و برابر قوانین سالهای ۴۶ و ۵۴ از وظایف و تکالیف وزارت جهاد کشاورزی بوده و وزارت نیرو نباید در حوزه عملکردی و تکلیفی سایر دستگاه ورود پیدا نماید لذا پیشنهاد اصلاح مورد نظر می باشد.

ج: همچنین در رابطه با تبصره (۴) ماده (۷۰) در راستای تحقق اهداف قانون در ماده ۲۷ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، با عنایت به تکلیف دولت و سهم یکسان وزارت نیرو و آبخیزداری و آبخوانداری در این قانون؛ (دولت مکلف است به گونه ای برنامه ریزی نماید که تا سال ۱۴۰۴ هجری شمسی و با استفاده بهینه از منابع مندرج در فصل آب بودجه های سنواتی، حداقل پانزده (۱۵) درصد متوسط بلندمدت نزولات آسمانی کشور، هفت و نیم (۷,۵) درصد از محل کنترل آبیهای سطحی و هفت و نیم (۷,۵) درصد از طریق آبخیزداری و آبخوانداری به آب استحصالی کشور اضافه گردد و صددرصد (۱۰۰٪) ترازنامه (بیلان) آبیهای زیرزمینی دشت های کشور (با اولویت دشتهای ممنوعه آبی) جبران گردد)، ضروری است وجوه حاصل از این محل به تناسب به منظور مطالعه و اجرای طرح های آبخیزداری و آبخوانداری با پیش بینی در این تبصره اختصاص یابد.

د: درخصوص ۸۰ درصد وجوه واریزی به وزارت نیرو در تبصره ۴ ماده ۷۰ قانون پیشنهادی از آنجائیکه ماده ۱۳ قانون افزایش بهره وری در بخش کشاورزی و منابع طبیعی در خصوص نحوه مصرف و تخصیص بیان حکم نموده است لذا حذف این بند مورد نظر می باشد.

۲۶- ماده (۷۱) نافی وظایف ذاتی آبخیزداری، آبخوانداری و مدیریت حوزه های آبخیز است که بموجب قانون بر عهده وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور) می باشد. لذا مقتضی است ضمن حذف عبارت سرشاخه ها از متن ماده بدلیل تداخل با وظایف فوق الذکر، تبصره ای به شرح ذیل به این ماده الحاق گردد: تبصره: تکالیف آبخیزداری و آبخوانداری که بموجب قانون بعهده وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور) است از شمول این ماده مستثنی و خارج می گردد.

۲۷- احکام تبصره های ۲ و ۳ و ۵ ماده ۷۳ قانون پیشنهادی موافق قوانین تخصصی وزارت جهاد کشاورزی از جمله آئین نامه لایحه احیاء، قانون افزایش بهره وری، قانون مستحدث و ساحلی و... نمی باشد روش فروش و ممنوعیت در مقررات مارالذکر بیان شده است از سوئی حسب مقررات مربوط و نیز ابعاد فنی از جمله عمل تخصیص منابع ملی و مستثنیات که بار فنی و حقوقی آن زیاد بوده از تکالیف وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگلها) به موجب قوانین سالهای ۴۲ و ۴۶ و ۵۴ و قانون ملی شدن جنگلها و مراتع و قانون حفاظت و بهره برداری و قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخائر جنگلی کشور می باشد لذا این پیشنهاد به وصف مارالذکر می بایست اصلاح شود.

اول جاده لشکرک- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور- کد پستی ۱۹۵۵۷۵۶۱۱۳ دورنگار ۲۲۴۸۸۴۷۷-۲۲۴۸۸۵۵۶ تلفن: ۲۲۵۶۲
آدرس صفحه اطلاع رسانی: <https://frw.ir> پست الکترونیکی: info@frw.org.ir

تهران: میدان تجریش؛ خیابان شهید دربندی؛ پلاک ۲۷؛ طبقه دوم
تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷؛ نمابر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹؛ ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۳۲۵۵
IranENGOS@gmail.com

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل ها

به نام خدا

شبکه تشکل های مردم نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۹/۱/۲۵۲۶۴

تاریخ: ۱۳۹۹/۸/۱۷

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
مدیریت منابع آب و زیرساخت های کوه

۳۸- در حکم تبصره ۷۴ قانون پیشنهادی این نکته باید روشن شود که اسناد معتبر گاهها ممکن است در اجرای قانون ملی شدن جنگلها و مراتع و قوانین قانون حفاظت و بهره برداری و قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی جزء محل ایراد و عرصه ملی شده باشد بنابراین ضرورت دارد این اینگونه موارد نظریه ملی بودن و یا مستثنیات بودن از مرجع مربوطه اخذ و صرفا به اسناد توجه نشود.

۳۹- در خصوص اراضی ساحلی موضوع ماده ۷۵ حسب مقررات مربوط و نیز ابعاد فنی از جمله عمل تشخیص منابع ملی و مستثنیات که بار فنی و حقوقی آن زیاد بوده از تکالیف وزارت جهاد کشاورزی سازمان جنگلها به موجب قوانین سالهای ۱۳۴۲ و ۴۶ و ۵۴ و قانون ملی شدن جنگلها و مراتع و قانون حفاظت و بهره برداری و قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور می باشد این پیشنهاد نیز با وصف فوق می بایست اصلاح شود.

۴۰- در خصوص ماده ۷۷ باید بیان شود کلیه اراضی ملی و موات در حریم و بستر جزء انفال می باشد و متولی این امورد از حیث مالکیتی برابر ماده ۲۳ قانون حفاظت و بهره برداری و ماده ۱ قانون مرجع تشخیص اراضی موات با جهاد کشاورزی بوده لذا این قسمت از ماده محل ایراد بوده و باید اصلاح شود.

۴۱- حکم مندرج در ماده ۸۰ قانون پیشنهادی ناظر به حقوق اشخاص است اولا اعراض از حق محدود به رای قضائی نیست بنابراین با هر عمل حقوقی دیگر امکان پذیر است در ثانی این موضوع چه ملازمه با وظایف وزارت نیرو دارد که بدان ورود پیدا نموده است.

۴۲- وزارت جهاد کشاورزی به تبصره ذیل ماده ۸۵ الحاق گردد.

۴۳- بدلیل اجرای عملیات های آبخیزداری و آبخوانداری در سطح کشور توسط سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و بمنظور تقویت سفره های آب زیر زمینی و جلوگیری از هدر رفت آب وزارت جهاد کشاورزی(سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور) به ماده ۹۹ اضافه گردد.

۴۴- در انتهای بند الف ماده ۱۱۵ بجای عبارت به منبع آب نزدیکتر است عبارت "اولویت با مصرف کنندگانی است که سبق انتفاع (اعم از دور و یا نزدیک به منبع) داشته اند." قید گردد.

۴۵- در خصوص متن ماده ۱۲۵ قانون پیشنهادی قانون گذار حکم مورد نظر را سابقا در لایحه نحوه تملک سال ۵۸ پیش بینی نموده است لذا نیاز به این ماده نمی باشد.

همچنین تبصره ذیل ماده ۱۲۵ دارای ایراد می باشد و وزارت نیرو بعنوان مجری طرح های آبی مکلف است نسبت به تهیه اراضی معوض برابر مقررات قانونی و یا با پرداخت بهای اراضی با جلب نظر کارشناس رسمی دادگستری نسبت به پرداخت بهای اراضی و با درج در موافقت نامه های سالیانه خود اقدام نماید.

۴۶- در ماده ۱۳۴ پیشنهادی کلیه قوانین مغایر احصاء و باذکر دلیل، صراحتاً مشخص و بیان گردد.

۴۷- در بخش تعاریف؛ در خصوص بعضی از موارد نظیر انهار طبیعی، آب بند و اکوسیستم تعریف کاملی ارائه نشده است. همچنین برخی از تعاریف نظیر آب سبز، آب آبی، آب خاکستری و مواردی از این دست در پیش نویس ارائه شده نیامده

اول جاده لشکرک- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور- کدپستی ۱۹۵۵۷۵۶۱۱۳ دورنگار ۲۲۴۸۸۴۷۷-۲۲۴۸۸۵۵۶ تلفن: ۲۲۵۶۳

آدرس صفحه اطلاع رسانی: <https://frw.ir> پست الکترونیکی: info@frw.org.ir

تهران: میدان تجریش؛ خیابان شهید دربندی؛ پلاک ۲۷؛ طبقه دوم

تلفن: ۰۲۱۹۱۳۰۳۱۰۷ - نمایر: ۰۲۱۸۹۷۸۰۳۲۹ - ارتباط با دبیر اجرایی: ۰۹۱۲۲۸۳۳۲۵۵

IranENGos@gmail.com

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۹/۱/۲۵۲۶۴

تاریخ: ۱۳۹۹/۸/۱۷

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
معاونت منابع، مرتع و آبخیزداری کشور

است. لازم است تعریف ذکر شده جهت پخش سیلاب بازنگری و از پخش سیلاب به عنوان روشی در آبخیزداری به منظور مدیریت سیلاب‌ها، تغذیه آبخوان‌های زیرزمینی، استحصال آب و احیای اراضی منطبق بر کارایی و کاربرد علمی و عملی آن تبیین شود.

۴۸- ضعف ارتباط فعالیت‌های وزارت محترم نیرو با اصول مدیریت جامع حوزه‌های آبخیز کشور و از هم گسیختن تعامل و هماهنگی بین دستگاهی با متولیان تاثیر گذار در حوزه‌های آبخیز سبب تشدید مشکلات دسترسی منطقی به منابع آب و خاک سالم گردیده است و لازم است این لایحه با مشارکت سایر بخشها و تبعیت از اصول آمایش سرزمین و رفتارهای حوزه آبخیز اصلاح گردد.

مسعود منصور

معاون وزیر و رئیس سازمان

رونوشت:

ادامه پیوست شماره ۱: پاسخ سازمان جنگل‌ها

به نام خدا

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network of Environment & Natural Resources

شماره: ۹۹/۱/۲۲۷۶۸

تاریخ: ۱۳۹۹/۷/۲۳

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
معاونت توسعه، مدیریت و باغبانی

« یکی از برجسته ترین کارهای جهاد سازندگی، نقش آن در جبهه های نبرد بوده است. مقام معظم رهبری »

جناب آقای دکتر جهانگیری

معاون اول محترم ریاست جمهوری

موضوع: لوایح ارسالی وزارت نیرو

سلام علیکم،

احتراما، به استحضار می‌رساند وزیر محترم نیرو حسب نامه شماره ۹۹/۲۹۲۰۵/۳۱/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۹/۷/۹ در راستای تنقیح قوانین و یکپارچه نمودن احکام مربوط به حوزه عملکردی و نیز رفع خلاهای قانونی موجود، لایحه پیشنهادی قانون جامع آب را در دستور کار قرار داده‌اند که در حال حاضر در دست بررسی می‌باشد از سوئی حسب نامه شماره ۹۸/۱۳۷۴۳/۳۱/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۸/۲/۱۴ معاونت محترم حقوقی ریاست جمهوری لایحه حفاظت رودخانه ها و کاهش خطرات سیل نیز به کمیسیون زیربنائی، صنعت و محیط زیست تقدیم و در حال رسیدگی است. این درحالیست که احکام مندرج در لوایح مذکور غالباً از موضوع واحد برخوردار می باشد. لذا به دلیل اهمیت قانون جامع آب و به منظور جلوگیری از اطاله وقت و تورم قانونگذاری پیشنهاد می‌گردد دستور فرمایید لایحه حفاظت رودخانه ها و کاهش خطرات سیل از دستور کار خارج گردد.

کاظم خاوازی

وزیر جهاد کشاورزی

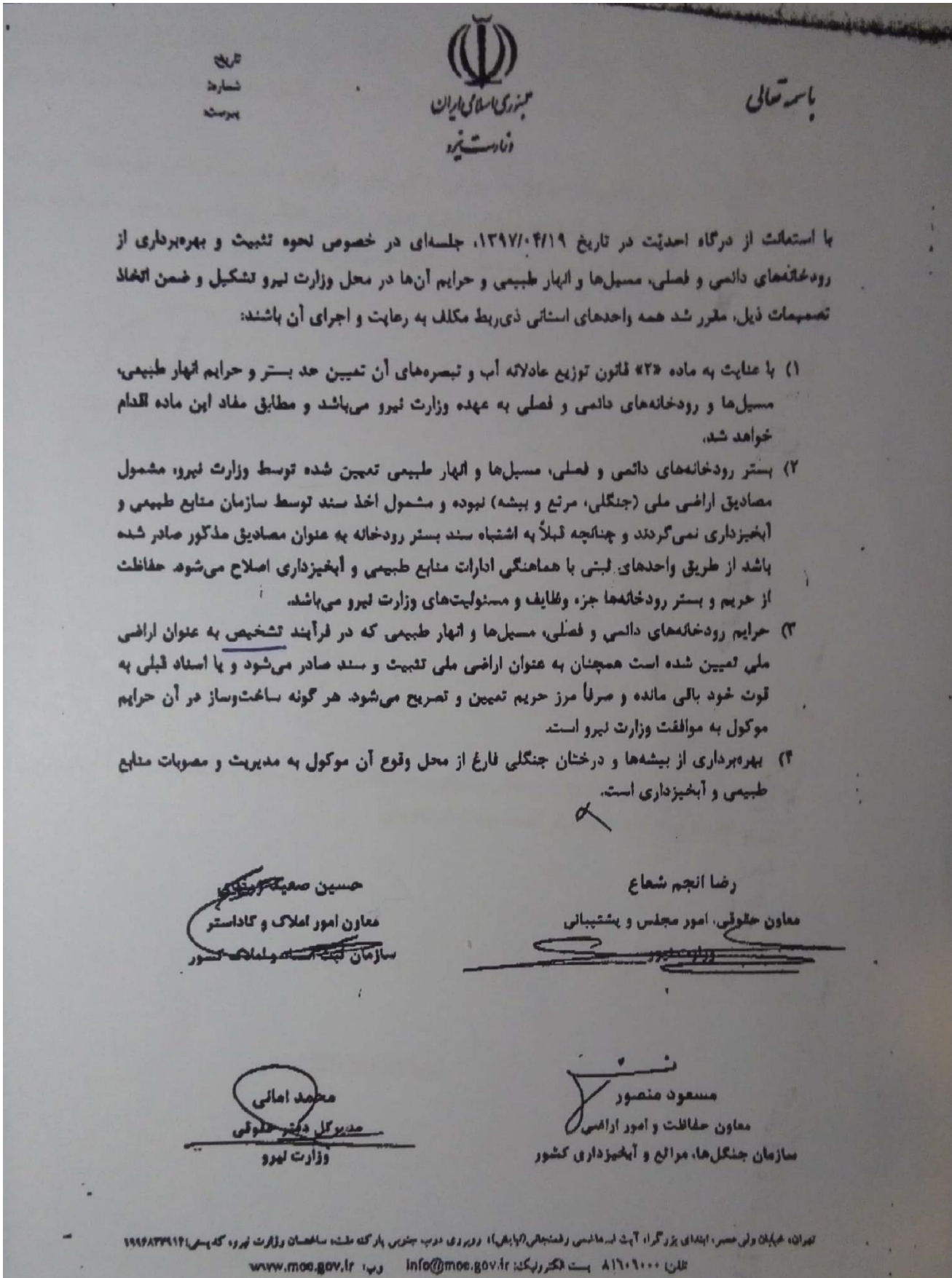
مسعود منصور

معاون وزیر و رئیس سازمان

رونوشت:

ادامه پیوست شماره ۱: متن تفاهم‌نامه سه جانبه سال ۱۳۹۷

تاریخ
شماره
پیوست

باسر عالی

با استمانت از درگاه احدیت در تاریخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۹، جلسه‌ای در خصوص نحوه تثبیت و بهره‌برداری از رودخانه‌های دائمی و فصلی، مسیل‌ها و اثمار طبیعی و حرایم آن‌ها در محل وزارت نیرو تشکیل و ضمن اتخاذ تصمیمات ذیل، مقرر شد همه واحدهای استانی ذی‌ربط مکلف به رعایت و اجرای آن باشند:

- ۱) با عنایت به ماده «۲» قانون توزیع عادلانه آب و تبصره‌های آن تعیین حد بستر و حرایم اثمار طبیعی، مسیل‌ها و رودخانه‌های دائمی و فصلی به عهده وزارت نیرو می‌باشد و مطابق مفاد این ماده اقدام خواهد شد.
- ۲) بستر رودخانه‌های دائمی و فصلی، مسیل‌ها و اثمار طبیعی تعیین شده توسط وزارت نیرو، مشمول مصادیق اراضی ملی (جنگلی، مرتع و بیشه) نبوده و مشمول اخذ سند توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری نمی‌گردند و چنانچه قبلاً به اشتباه سند بستر رودخانه به عنوان مصادیق مذکور صادر شده باشد از طریق واحدهای بستی با هماهنگی ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری اصلاح می‌شود. حفاظت از حریم و بستر رودخانه‌ها جزء وظایف و مسئولیت‌های وزارت نیرو می‌باشد.
- ۳) حرایم رودخانه‌های دائمی و فصلی، مسیل‌ها و اثمار طبیعی که در فرآیند تشخیص به عنوان اراضی ملی تعیین شده است همچنان به عنوان اراضی ملی تثبیت و سند صادر می‌شود و با اسناد قبلی به قوت خود باقی مانده و صرفاً مرز حریم تعیین و تصریح می‌شود. هر گونه ساخت‌وساز در آن حرایم موکول به موافقت وزارت نیرو است.
- ۴) بهره‌برداری از بیشه‌ها و درختان جنگلی فارغ از محل وقوع آن موکول به مدیریت و مصوبات منابع طبیعی و آبخیزداری است.

حسین صعیق
معاون امور املاک و کاداستر
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

رضا انجم شعاع
معاون حقوقی، امور مجلس و پشتیبانی
وزارت نیرو

محمد امالی
مدیرکل دفتر حقوقی
وزارت نیرو

مسعود منصور
معاون حفاظت و امور اراضی
سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

ادامه پیوست شماره ۱: متن تفاهم نامه سه جانبه سال ۱۳۹۷

بسمه تعالی

وزارت نیرو
شرکت مدیریت منابع آب ایران
شماره ملی ۱۰۳۲۰۸۵۸۶۵۰

تاریخ: ۱۳۹۷/۸/۸
شماره: ۹۷/۱۴۴/۱۶۶۳۲
پیوست: ۱ برگ

مقام حکم ربرگما، نام شده سال راهپیمایی برای تهران، تهران، تهران.

جناب آقای مهندس شیخ علیشاهی
مدیرکل محترم کاداستر سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

موضوع: درخواست کسم اراضی بستر رودخانه های فصلی و دائمی از اسناد منابع ملی

با سلام و احترام!

بارگشت به نامه شماره ۹۷/۱۰۲۷۱۱ مورخ ۹۷/۵/۲۴ مبنی بر عدم امکان تغییر بهره بردار رودخانه از منابع طبیعی به وزارت نیرو در سامانه کاداستر بدون مجوز سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری، به استحضار می رساند بر اساس بند ۲ مصوبات جلسه مورخ ۹۷/۶/۱۹ (صورتجلسه پیوست) که با حضور نمایندگان وزارت نیرو، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور برگزار گردید، مقرر شد با عنایت به اینکه بستر رودخانه های دائمی و فصلی، سیل ها و آثار طبیعی تعیین شده توسط وزارت نیرو (رفق ماده ۲ قانون توزیع عادلانه آب) مشمول مصدق اراضی ملی و اهدا سند توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری نمی گردند، چنانچه قبلا سند بستر رودخانه به عنوان مصدق مذکور صادر شده باشد از طریق واحدهای ثبتی با هماهنگی ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری اصلاح گردد. لذا خواهشمند است دستور فرمایید مفاد صورتجلسه پیوست به نحو مقتضی به کلیه ادارات کل ثبت استان های کشور جهت همکاری با شرکت های آب منطقه ای ابلاغ گردد و از نتیجه این دفتر را نیز مطلع فرمایند.

غزال جعفری
مدیرکل دفتر مهندسی رودخانه ها و سواحل

۹۷/۱۵۵۴۳۹
۹۷/۸/۹

جناب آقای حبیبی
معاون محترم حفاظت و بهره برداری - انتحار

تهران: خیابان فلسطین شمالی، پلاک ۵۱۷ - تلفن: ۰۲۱-۸۹۱۰۱۰۸۱ - دورنگار: ۸۸۹۱۶۶۰۰ - کد پستی: ۱۳۱۵۸۵۳۶۵۱

www.wrm.ir

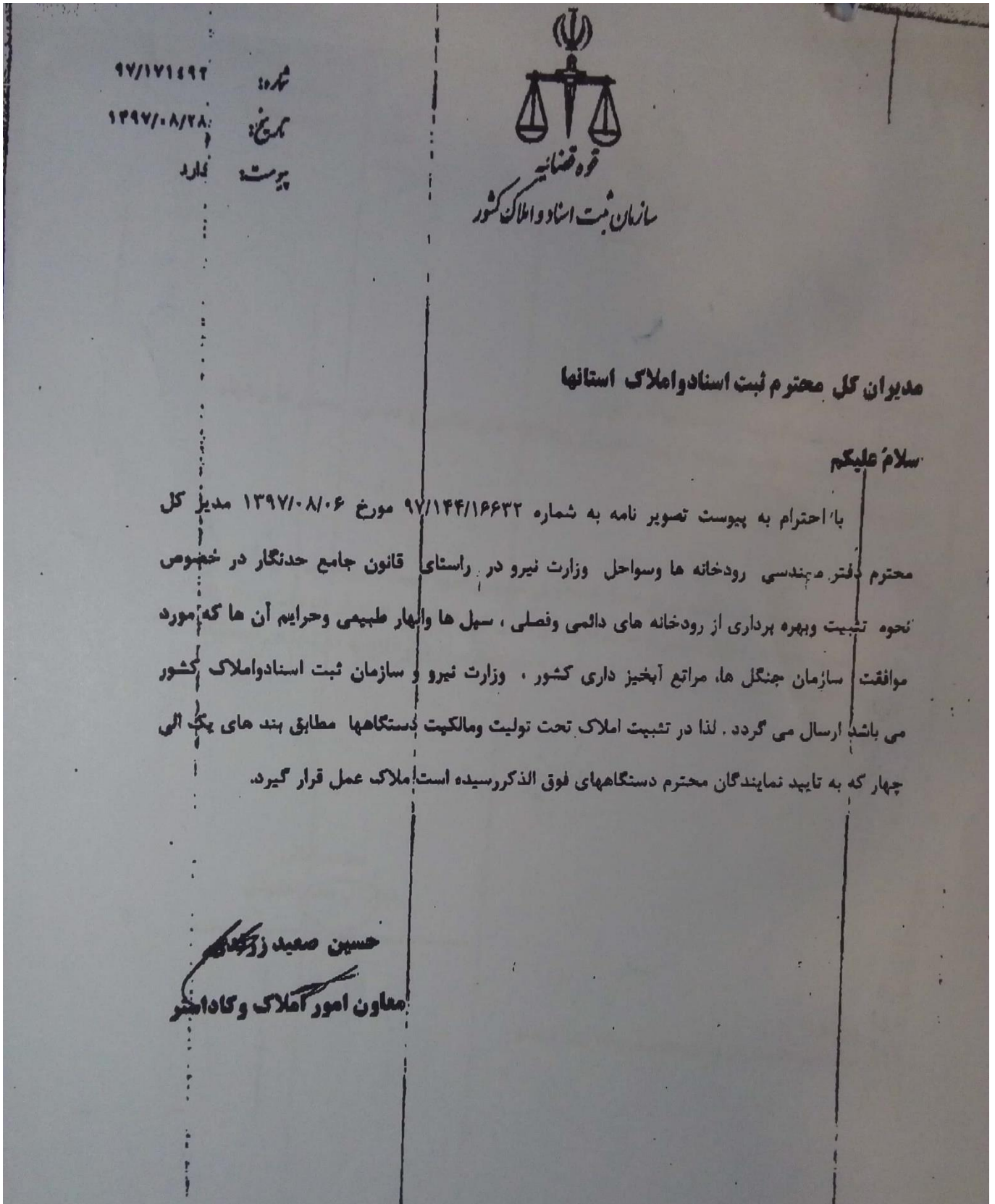

ادامه پیوست شماره ۱: متن تفاهم نامه سه جانبه سال ۱۳۹۷

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۶/۱۰ شماره: ۹۷/۳۹۰۸۶/۲۱۰ پیوست:	 جمهوری اسلامی ایران وزارت نیرو	باسرتعالی
جناب آقای مهندس حاج رسولیها مدیر عامل محترم شرکت مدیریت منابع آب ایران موضوع: صورتجلسه نحوه تثبیت و بهره داری از رودخانه های دائمی و فصلی، مسیل ها و آنهاار طبیعی و حرایم آن ها		
با سلام		
احتراماً به پیوست صورتجلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۹ در خصوص نحوه تثبیت و بهره داری از رودخانه های دائمی و فصلی، مسیل ها و آنهاار طبیعی و حرایم آن ها، فی مابین «وزارت نیرو»، «سازمان ثبت اسناد و املاک کشور» و «سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور» جهت بهره برداری و ابلاغ به شرکت های تابعه ایفان می گردد.		
محمد امالی مدیرکل دفتر حقوقی		
رونوشت: جناب آقای دکتر سروش معاون محترم آب و ایما جهت استحضار		

ادامه پیوست شماره ۱: متن تفاهم نامه سه جانبه سال ۱۳۹۷

شماره: ۹۷/۱۷۱۴۹۲
تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۸
پرست: فلرد

تفاهم نامه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

مدیران کل محترم ثبت اسناد و املاک استانها

سلام علیکم

با احترام به پیوست تصویر نامه به شماره ۹۷/۱۴۴/۱۶۶۳۲ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۰۶ مدیر کل محترم دفتر مهندسی رودخانه ها و سواحل وزارت نیرو در راستای قانون جامع حدنگار در خصوص نحوه تشبیت و بهره برداری از رودخانه های دائمی و فصلی، سیل ها و انبار طبیعی و حرایم آن ها که مورد موافقت سازمان جنگل ها، مراتع آبخیز داری کشور، وزارت نیرو و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور می باشد ارسال می گردد. لذا در تشبیت املاک تحت تولیت و مالکیت دستگاهها مطابق بند های یک الی چهار که به تایید نمایندگان محترم دستگاههای فوق الذکر رسیده است املاک عمل قرار گیرد.

حسین سعید زکریا
معاون امور املاک و کاداستر

پیوست شماره ۲: گزارش حقوقی در خصوص غیر قانونی بودن اقدام وزرات نیرو و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

بسمه تعالی

در حالیکه وزارت نیرو در سال اخیر با پیگیری اخذ اسناد بستر رودخانه‌ها، انتقاداتی را از سوی دستگاههای ذینفع و نیز فعالان منابع طبیعی و محیط‌زیست متوجه خویش نمود، که امید آن میرفت این وزارتخانه با استناد به قوانین و مقررات موجود، نسبت به توقف سریع این رویکرد اقدام نماید، لیکن «ماده ۳۶ پیش‌نویس قانون آب»، گویای عزم جدی این وزارتخانه در تثبیت مالکیت خود بر بستر و حرایم نه تنها رودخانه‌ها بلکه کلیه منابع مندرج در ماده ۳۲ قانون مذکور می‌باشد. با توجه به اینکه، این اقدام وزارت نیرو در اخذ اسناد بستر رودخانه‌ها بنام شرکت‌های آب منطقه‌ای مغایر و نقض قوانین و مقررات موجود میباشد و همچنین اثرات و پیامدهای سوء و مخربی بر این عرصه‌ها و پیرامون آنها داشته است، لذا ضرورت می‌نماید تا ضمن واکاوی پیامدهای حادث شده، تبعات منفی «ماده ۳۶ پیش‌نویس قانون آب» مطمح نظر تدوین‌کنندگان این قانون قرار گیرد، مع‌الوصف ادله و مقوماتی در ضرورت حذف ماده ۳۶ از پیش‌نویس قانون مذکور به شرح ذیل ارائه می‌گردد:

۱- عدم ضرورت اخذ اسناد بستر و حرایم رودخانه‌ها توسط وزارت نیرو:

وزارت نیرو هدف خود را از اخذ این اسناد، تثبیت مالکیت دولت بر این عرصه‌ها و جلوگیری از تعدی و تجاوز به آنها اعلام نموده است، لیکن قوانین و مقررات موجود و تکالیف قانونی این وزارتخانه و سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، خود مهمترین ادله در رد چنین ادعایی است؛ در پاسخ بایستی گفت که سازمان جنگلها و مراتع در راستای "اجرای مقررات ملی شدن" اسناد دفترچه‌ای رودخانه‌ها را بعنوان منابع ملی اخذ نموده است (که در پروسه‌ی کاداستر در حال تکبیرگ شدن است) و دیگر چه حاجتیست که وزارت نیرو مجدداً با صرف هزینه‌های بسیار به چنین اقدامی مبادرت نماید؛ از سوی دیگر تبدیل این عرصه‌ها از منابع ملی و صدور اسنادی جدید آنهم بعنوان اموال دولتی (و در انحصار وزارت نیرو)، خود بستر تازه‌ای را جهت تعدی و تجاوز فراهم آورده است، لذا جای هیچ شک و ابهامی نمی‌ماند که هدف "تثبیت مالکیت دولت در منابع ملی و عمومی" نیست؛ بهتر آنست که بگوییم وزارت نیرو بدنبال تملک رودخانه‌های کشور با حذف آنها از سطح پلاکهای ملی و صدور اسنادی جدید بنام اموال دولتی است؛ به همین علت در برخی از این اسناد صادره به گواهی بند «د» ماده ۲۶ آئین‌نامه‌ی اجرایی اموال دولتی (موضوع ماده ۱۲۲ قانون محاسبات عمومی کشور)، بعنوان یکی از مستندات (در صدور این اسناد) اشاره گردیده است. این جد و جهد وزارت نیرو نیز برگرفته از رویکرد بهره‌برداری حداکثری از منابع آبی حاکم بر این وزارتخانه است. بی شک با تحت تملک درآوردن بستر رودخانه‌ها، راحتتر میتواند اقدام به واگذاری و در صورت لزوم فروش این عرصه‌ها نماید.

۲- غیرقانونی بودن اقدام وزارت نیرو در اخذ اسناد بستر رودخانه ها و سایر منابع آبی:

بر اساس ماده ۱ قانون ملی شدن جنگلهای کشور (مصوب ۱۳۴۱)، عرصه و اعیانی کلیه جنگلهای، مراتع، اراضی جنگلی و بیشهزارهای طبیعی کشور جزء اموال عمومی است و چون رودخانهها، آبراهههای طبیعی، جادهها و... نیز بخشی از این اکوسیستمهای طبیعی بوده و جزء انفال و منابع ملی به شمار می آید، سازمان جنگلهای و مراتع کشور بر اساس سایر تکالیفی که قانونگذار در راستای "اجرای مقررات ملی شدن" در ماده ۲۰ آئیننامهی اجرایی قانون ملی شدن (مصوب ۱۳۴۲)، ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلهای و مراتع (مصوب ۱۳۴۶ و اصلاحیهی بعدی آن) و ماده ۲ قانون حفاظت و حمایت از منابع طبیعی و ذخائر جنگلی (مصوب ۱۳۷۱) به او محول نموده بود، اقدام به تشخیص منابع ملی منجمله رودخانههای کشور کرده، در مراحل بعدی نیز آنها را آگهی و در کمیسیونهای مربوطه، تشخیص و آگهی خود را به قطعیت رسانید؛ از آنجائیکه سازمان جنگلهای، مراتع و آبخیزداری کشور مطابق قوانین موجود، تنها مرجع تشخیص و تثبیت منابع ملی بوده، با استناد به ماده ۱۳ آئیننامهی اجرای قانون ملی شدن (مصوب ۱۳۴۲) و ماده ۳۹ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلهای و مراتع (مصوب ۱۳۴۶) اسناد دفترچهای پلاکهای ملی را به نمایندگی از دولت اخذ نمود که رودخانهها نیز در اسناد مذکور بعنوان منابع ملی تثبیت مالکیت شده اند. حتی در ادامه با استناد به ماده ۹ قانون افزایش بهرهوری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (مصوب ۱۳۸۹) و ماده ۳ قانون جامع حدنگار (مصوب ۱۳۹۳) برخی از این اسناد را به اسناد حدنگار (تکبرگی) تبدیل کرد.

همانطور که اشاره شد، در ماده ۱ قانون ملی شدن جنگلهای کشور (مصوب ۱۳۴۱) به جنگلهای، مراتع، اراضی- جنگلی و بیشهزارهای طبیعی بعنوان منابع ملی و عمومی اشاره شده است، واضح است که در دل این عرصههای ملی که حدود ۸۳ درصد از سطح کل کشور ما را شامل میشوند رودخانهها، آنها، جادهها و... وجود دارند، در تبصره ۳ ماده ۲ همین قانون، قانونگذار اراضی را که مستثنی از ماده ۱ (یعنی مستثنی از منابع ملی) می باشند همچون زمینهای زراعی اشخاص، باغات و... را که در دل این عرصههای ملی قرار گرفته، از منابع ملی (ماده ۱) تفکیک نموده، قطعاً چنانچه رودخانهها نیز از شمول منابع ملی خارج بودند در این تبصره بدان اشاره می شد و این یعنی اینکه رودخانهها بعنوان بخشی از این اکوسیستمهای طبیعی (جنگلی و مرتعی و...) مشمول ماده ۱ قانون ملی شدن می باشند نه مستثنی از آن.

در اصل ۴۵ قانون اساسی نیز از رودخانهها در کنار دیگر منابع ملی، بعنوان اموال و ثروتهای عمومی یاد شده است. همانگونه که میدانیم "اموال عمومی و منابع ملی" با "اموال دولتی" متفاوت هستند. همچنین در ماده ۱ قانون آب و ملی شدن (مصوب ۱۳۴۷) و ماده ۲۱ قانون توزیع عادلانهی آب (مصوب ۱۳۶۱) به منابع آبی و رودخانههای کشور بعنوان ثروتهای ملی که متعلق به عموم بوده، اشاره شده است. حال آنکه یکی از دستاویزهای وزارت نیرو در اخذ اسناد مذکور (همانگونه که در متن برخی اسناد تک برگ بعنوان مستندات قانونی صدور سند آمده) ماده ۱ و ۲ قانون توزیع عادلانهی آب بوده است، در حالیکه خود این مواد قانونی با استناد به اصل ۴۵ قانون اساسی، تأکید بر ملی و عمومی بودن رودخانههای کشور (اعم از

بستر و حریم رودخانه) دارند. علیرغم کلیه قوانینی که در اثبات ملی و عمومی بودن رودخانه‌ها ذکر شد، هیچ قانونی وجود ندارد که صراحتاً رودخانه‌ها را خارج از منابع ملی و عمومی دانسته و به وزارت نیرو این اختیار را داده باشد که مالکیت رودخانه‌ها را بنام خود یا شرکت‌های زیرمجموعه‌ی خود آنهم تحت منابع دولتی به ثبت برساند.

۳- عدم وجود توانایی فنی و حقوقی، پشتوانه‌ی قانونی، نیروی انسانی (یگان‌های ویژه‌ی حفاظت) و امکانات و تجهیزات لازم جهت حفاظت از سطوح قابل توجه اراضی بستر و حریم منابع آبی:

با توجه به اینکه سطح منابع مندرج در ماده ۲ پیش‌نویس قانون جامع آب، سطح قابل ملاحظه‌ای از اراضی ملی کشور را دربر می‌گیرد که در حال حاضر مالکیت و حفاظت از آن، از شرح وظایف و تکالیف قانونی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور است که در این راستا در طول بیش از ۶ دهه از عمر سازمانی خویش، برای اجرای این وظایف، ساز و کارهای فنی و اجرایی و نیز امکانات و تجهیزات لازم را فراهم آورده و بواسطه‌ی کسب و انتقال تجربیات لازم، توانایی حفظ و حراست از آنها را بیش از هر سازمان یا دستگاه دیگری دارد، فلذا هر گونه انتقال این شرح وظایف که قطعاً بدون انتقال این تجربیات، نیروها و تجهیزات صورت خواهد پذیرفت، آینده‌ی این منابع را با مخاطرات بسیار جدی و جبران‌ناپذیر (از جمله زمین‌خواری، تصرفات و تخریبات گسترده‌ی فیزیکی و بیولوژیکی و...) مواجه خواهد نمود.

لذا پیش از هرگونه تصمیم‌گیری یا تصمیم‌سازی در خصوص انتقال این نوع مالکیت می‌بایست این اصل مدنظر قرار گیرد که سازمان جنگلها بعنوان یک دستگاه حاکمیتی در مقابل شرکت‌های سهامی آب‌منطقه‌ای که اساساً غیرحاکمیتی می‌باشند، صلاحیت بیشتری جهت کسب نمایندگی دولت در مالکیت و حفاظت از این عرصه را داشته و نگاه غیر انتفاعی این سازمان مهمترین اصل در تحقق امر حفاظت می‌باشد.

۴- آسیب‌های وارده بر بستر و حریم منابع آبی کشور بواسطه‌ی چند دهه مدیریت شرکت‌های سهامی آب منطقه‌ای علیرغم عدم مالکیت بر این عرصه‌ها و صرفاً بواسطه‌ی تولیت آنها:

- اجاره موقت بستر به شکلی غیر اصولی: علی‌رغم عدم مالکیت و به صرف تولیت، در طول سالیان گذشته و با بهره‌گیری از ظرفیت قانون توزیع عادلانه آب، شرکت‌های سهامی آب منطقه‌ای اقدام به واگذاری گسترده در قالب اجاره‌ی بستر (کشت موقت) نمودند که در این راستا یا به سبب عدم توجه در تصویب و تأیید طرح‌ها و یا به جهت عدم نظارت درست بر نحوه‌ی اجرای آنها، غالب مجریان اینگونه طرح‌ها اقدام به دست‌کاری اساسی توپوگرافی و پروفیل‌های طولی و عرضی و نیز ژئومورفولوژی رودخانه‌ها نموده و با خاک‌ریزی‌ها و خاکبرداری‌های گسترده، احداث ابنیه‌ی دائمی همچون استخرهای پرورش آبزیان و کاشت درختان مثمر و غیرمثمر و باغات و زراعات چوب (که عملاً کشت موقت محسوب نمی‌گردند)، نه تنها موجبات

دست اندازیه‌ها و تغییر کاربریهای گسترده را در حریم این منابع رقم زده‌اند، بلکه در زمان سیلاب هم بعثت تغییرات ایجاد شده موجب تشدید خسارات وارده می‌گردند.

photo : Gholamreza Ahmadi

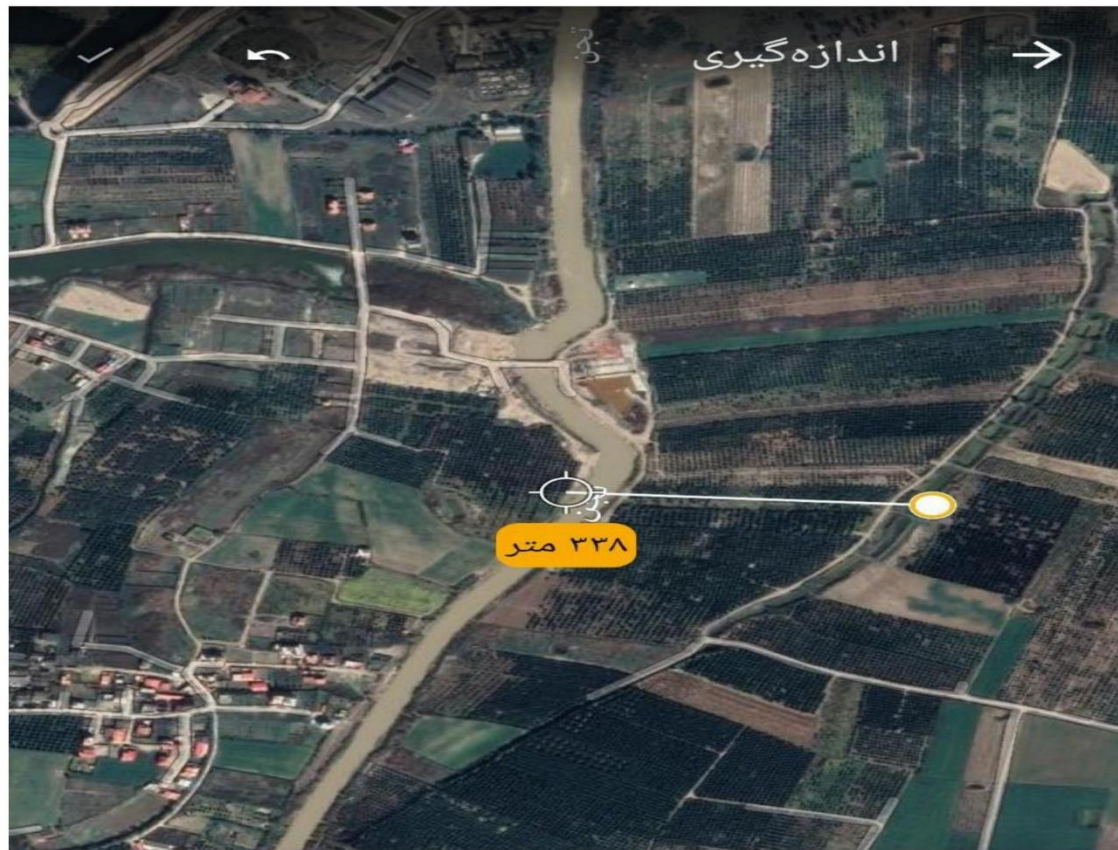
photo : Gholamreza Ahmadi

غیرسیاسی، غیرانتفاعی، داوطلبانه
Non Governmental, Non Profit, Voluntary

شبکه سازمان‌های
غیرانتفاعی محیط زیست

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد
محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network Of Environment & Natural Resources

- بهره برداریهای سنگین از بستر: با زهم با بهره گیری از قانون توزیع عادلانه آب، شرکت های سهامی آب منطقه ای اقدام به واگذاری و بستن قراردادهای اجاره بستر جهت برداشت شن و ماسه نموده اند که عموماً با نصب و ساخت سازه های سنگین سنگ شکن و واحدهای شست و شو و دانه بندی مصالح همراه بوده، در حالیکه وجود درختان طبیعی و خودرو در بستر و کرانه های رودخانه ها (که نقش طبیعی و بی بدلی در حفاظت از خاک کران رودها در مقابل فرسایش کناره ای، تصفیه آب، تلطیف هوا، زیبایی و حفظ منظر و صدها کارکرد اکوسیستمی و زیست محیطی دارند) را عامل بروز خسارات و سیلابها دانسته و نسبت به قطع و قلع و قمع آنها اقدام نموده، این درختان را با سازه های مخرب، جایگزین کرده و به سوء استفاده های کلان از بستر طبیعی رودخانه ها پرداخته اند.

غیرسیاسی، غیرانتفاعی، داوطلبانه
Non Governmental, Non Profit, Voluntary

فصلنامه
زیرساخت

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد
محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network Of Environment & Natural Resources

غیرسیاسی، غیرانتفاعی، داوطلبانه
Non Governmental, Non Profit, Voluntary

انجمن محیط زیست
انجمن ایران

شبکه تشکل های مردم نهاد
محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network Of Environment & Natural Resources

غیرسیاسی، غیرانتفاعی، داوطلبانه
Non Governmental, Non Profit, Voluntary

شبکه سازمان‌های
زیست‌محیطی ایران

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد
محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network Of Environment & Natural Resources

- **احداث دیواره های ساحلی و تغییر مسیر رودخانه ها** : از دیگر پروژه های شرکت های آب منطقه ای، ایجاد دیواره های حائل یا همان دیواره های ساحلی و تغییر مسیر رودخانه ها است؛ گرچه در ظاهر هدف از احداث این سازه ها و اجرای این پروژه ها، مهندسی رودخانه و حفاظت از کران رودها در مقابل سیلاب و خسارات ناشی از آنهاست، لیکن در عمل باعث استحصال سطح قابل توجهی از اراضی بستر و حریم برای بهره برداری و اجاره می گردد، در ضمن حذف پیچان رودها و تغییر ژئومورفولوژی طبیعی رودخانه ها در عمل آنها را تبدیل به یکسری کانال های مصنوعی می نماید که کارکردهای رودخانه را تحت الشعاع خود قرار داده و آسیب های بسیار جدی را برای اکوسیستم در پی خواهد داشت. بعنوان نمونه بسیاری از تپ های گیاهان جنگلی و مرتعی خاص بستر و حاشیه ی رودخانه ها بوده از جمله گونه های آب دوستی همچون لرگ، نمدار، اوجا، بید، نی ها، جگن ها و... که مطمئناً برخی از جوامع جانوری نیز به این تپ های گیاهی وابستگی مستقیم دارند (حتی منبع غذایی بسیاری از آبزیان موجود در رودخانه ها و دریاها از توده های گیاهی که در اثر سیلاب وارد آب رودخانه ها می شوند، تأمین می گردد).

از سوی دیگر اصطحکاک ناشی از وجود گیاهان و درختان در حاشیه و بستر رودخانه ها باعث افزایش زمان تمرکز و بالطبع افزایش میزان نفوذ آب در بستر و دیواره های رودخانه ها گردیده و در حین این نفوذ علاوه بر مشروب ساختن اکوسیستم های گیاهی و جانوری موجب تصفیه و پاک سازی آنها می گردند، که بی شک احداث دیواره، تغییر مسیر و یا تبدیل رودخانه ها به کانال، ضمن تعطیلی این کارکرد، موجب خشک شدن و از بین رفتن این اکوسیستم ها می گردد.

در سواحل دریاها و در مصب رودخانه ها به دریا، گستردگی آب شیرین و بعضاً تشکیل پیچان رودهای متعدد سفره ی وسیعی از جریان آب شیرین را در هجوم آب شور دریا به سمت اراضی ساحلی قرار میدهد که اولاً بعنوان یک سد طبیعی در مقابل شوری آب های زیرزمینی و خاکهای حاصلخیز عمل می نماید و افزون بر آن، اکوسیستمی بسیار منحصر بفرد و غنی از نظر گیاهی و جانوری ایجاد می نماید که متأسفانه در طی سالهای اخیر در موارد بسیاری شاهد حذف این سطوح گسترده جهت استحصال زمین برای بهره برداری و اجاره بوده ایم.

غیرسیاسی، غیرانتفاعی، داوطلبانه
Non Governmental, Non Profit, Voluntary

شبکه سازمان‌های
غیرانتفاعی

شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد
محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network Of Environment & Natural Resources

پیوست شماره ۳: نمونه‌ای از گزارش آسیب‌شناسی تفاهم‌نامه سه‌جانبه

موضوع تحلیل و آسیب‌شناسی: توافقنامه مورخ ۹۷/۰۴/۲۰ فی مابین وزارت نیرو و سازمان جنگلها

یاحتمل اطلاع دارید، توافقنامه ای فی مابین وزارت نیرو و سازمان جنگلها و مراتع و ثبت اسناد و املاک کل کشور در تاریخ ۹۷/۰۴/۲۰ منعقد گردیده که در واقع به موجب بند ۲ آن که ذکر شد:

بستر رودخانه های دائمی و فصلی، سیلها و انهار طبیعی تعیین شده توسط وزارت نیرو، مشمول مصادیق اراضی ملی (مختل، متع و بیش) بوده و مشمول اخذ سند توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری نمی گردند و چنانچه قبلاً به اشتباه سند بستر رودخانه به عنوان مصادیق مذکور صادر شده باشد از طریق واحد های ثبتی با هماهنگی ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری اصلاح می شوند. حفاظت از حریم و بستر رودخانه با جزء وظائف و مسؤلیت های وزارت نیرو می باشد.

اختیارات وزارت نیرو، در خصوص نحوه تثبیت و بهره برداری از رودخانه، سیلها و انهار طبیعی، بصورت گسترده ای بدون مذاقه قوانین ناظر بر منابع طبیعی کشور، مورد اتخاذ تصمیم واقع شده که با عنایت به ایرادات و ابهامات وارده، بعضاً فرآیند مصوبات حتی هم زمان خود را نیز رعایت ننموده و از این حیث اسباب اضرار به پیکره منابع طبیعی کشور فراهم که بدینوسیله انتظار می رود با طرح و بست موضوع و جلب نظر مخاطبان و همکاران فرهیخته، اقدام بایسته ای که در راستای اهداف عالی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور باشد، در پیش گرفته شود.

الف) نگاهی به قوانین توزیع عادلانه آب در تشخیص بستر و عقد اجاره آن:

- ۱- مطابق تبصره ۱ از ماده ۲ قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶ تعیین پهنای بستر و حریم تشخیص بستر با وزارت نیرو و بر مبنای دو پارامتر، اول - آمار هیدرولوژی و دوم - داغ آب، به صورت توأمان باید انجام شود.
شرط لازم برای تعیین حد نهایی بستر طغیانی و حریم قانونی، داشتن آمار هیدرولوژی در یک دوره ۲۵ ساله « بند ح ماده ۱ آئین نامه» در قبل و بعد از سر دهنه خروجی حوزه آبخیز، تهیه نقشه رقوم مسیر و اراضی مجاور با استفاده از نزدیکترین پنج مارک « B.M » سازمان نقشه برداری و بکارگیری گیرنده GPS دو فرکانسه، تهیه سطح مقطع از مسیر، لحاظ نمودن بالاترین آمار هیدرولوژی آب در شرایط طغیانی دوره مورد نظر است.
متأسفانه این شیوه در تشخیص بستر برای مسیر رودخانه های دائمی داخل استان مازندران همچون هراز، بابل رود، تالار و تجن تا کنون صورت نگرفته است چه رسد به سرشاخه ها و سیلهای آن اگر هم داغ آب داشته باشد آمار هیدرولوژی مسبوق به سابقه نمی باشد.
- ۲- بعد از تعیین بستر و حریم قانونی، مطابق ماده ۳ آئین نامه اجرایی قانون مذکور مصوب ۱۳۷۹/۰۸/۱۱ هیات وزیران شرکت آب منطقه ای مکلف است، موضوع را از طریق پخش اطلاعیه های محلی (برای یک نوبت) به اطلاع اشخاص ذی نفع می رساند تا ظرف یک ماه از تاریخ انتشار اطلاعیه، اعتراض خود را به شرکت مربوط تسلیم و رسید دریافت دارند.
اعتراض واصله نسبت به بستر و حریم در کمیسیونی مرکب از دو نفر کارشناس فنی ذی صلاح و یک نفر کارشناس حقوقی بررسی خواهد شد. نظر کمیسیون طبق ماده ۴ آئین نامه اجرایی فوق قطعی و به منزله نظر وزارت نیرو است.
- ۳- علامت گذاری نهایی سد بستر و حریم تعیین شده مطابق ماده ۵ آئین نامه پس از اعلام نظر کمیسیون ماده ۳، توسط شرکت آب منطقه ای اجرا و نسخه ای از نقشه مربوط به بستر و حریم برای اطلاع به اداره ذی سمت ارسال خواهد شد.

موضوع تحلیل و آسیب شناسی: توانمندسازی: توأقتنامه مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۲۰ فی باسن وزارت نیرو و سازمان جنگلها

۴- مستندات موجود از منابع آب، حکایت دارد. بدون رعایت موارد قانونی مطرح در بندهای ۱ الی ۳ و با بکارگیری گیرنده ماهواره ای GPS دستی با دقت سنجش ارتفاعی ۱۰ الی ۱۵ متر و یا با تنظیم کروکی دستی مبادرت به تهیه نقشه و اقدام به تنظیم قرارداد اجاره بستر می نمایند که این روند عقد اجاره محل تردید و جای بحث دارد. مضافاً انعقاد قرار داد اجاره با کاربری هایی همچون پرورش و تکثیر و فروش ماهی زنده و صید و صیادی و احداث کمپینگ تفریحی و توریستی که مجری اقدام به احداث اعیانی در بستر رودخانه می نماید مطابق ماده ۷ آئین نامه قانون توزیع عادلانه آب که تصریح دارد « کشت موقت در قالب زراعت سطحی و بدون حق ایجاد اعیانی و غرس نهال و درخت » در آن قسمت از بستر رودخانه در پائین دست سدها که برای بهره برداری از آب مزاحمتی ایجاد ننماید، با موافقت آب منطقه ای بلامانع است، تخلف محسوب می شود. گو اینکه در صورت بروز سیلاب و تخریب حوضچه و دیواره قطعاً موجبات تشدید سیلاب و به اراضی پائین دست، اعم از اراضی اشخاص و منابع طبیعی و تاسیسات و ابنیه آسیب خواهد رساند امری محرز که به کرار در سیل اخیر سراسر کشور شاهد چنین رخ داد نامیمونی بودیم.

ب) نگاهی به اهم قوانین و مصوبات منابع طبیعی :

۱- به استناد ماده ۱ الی ۴ قانون جنگلها و مراتع کشور مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ عرصه و اعیانی کلیه جنگل ها و مراتع و بیشه های طبیعی و اراضی جنگلی کشور ولو اینکه قبل از این تاریخ افراد آن را متصرف شده و سند مالکیت گرفته باشند جزء اموال عمومی محسوب و متعلق به دولت بوده و به مالکین و متصرفین اولیه و جوهی به شرح مفید در همین قانون پرداخت شده است. لذا اینگونه برداشت می شود که سازمان جنگلها به نوعی مالکیت اشخاص را خریداری نموده است. پس از آنجا که دره ها و مسیلهها و بعضاً رودخانه های واقع در داخل محدوده پلاکها جزء جدایی ناپذیر تملیک از اشخاص است. این بخش از اراضی نیز می تواند جزء مالکیت سازمان جنگلها و دولت تلقی شود. بر همین اساس هم تا کنون جزء اسناد مالکیت صادره به نام سازمان جنگلها و مراتع کشور به نمایندگی از دولت توسط اداره ثبت اسناد و املاک منظور و لذا موضوع مالکیت وزارت نیرو به این اراضی که مسیل ها و دره ها و رودخانه ها را در بر گیرد از اساس باطل و صرفاً تولید بر اصل منابع آب اعم از سطح الارض و تحت الارض و مدیریت بر آن قابل قبول و بر مالکیت اراضی صرفاً دارای حقوق ارتفاعی می باشند.

۲- مطابق مصوبه شورای عالی اداری در ۱۳۸۱/۰۴/۰۳ وظایف مربوط به آبخیزداری از وزارت جهاد کشاورزی منفک و به سازمان جنگلها و مراتع کشور واگذار شد و عنوان این سازمان به سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری تغییر یافت. از جمله دلایل الحاق بخش آبخیزداری به سازمان جنگلها و مراتع و تغییر نام سازمان و ایضاً تغییرات اساسی در اهداف و وظائف محوله به سازمان توأم با تامین اعتبارات ملی در مباحث آبخیزداری و مقابله با ریزگردها و خشکسالی و مسائل زیست بوم حتم به یقین در درجه اول تملک سازمان بر مسیلهها و دره ها و رودخانه ها بوده است چراکه اجرای پروژه های آبخیزداری در مسیلههایی که به ذن توافقنامه در حدود مالکیت وزارت نیرو باشد توسط سازمان جنگلها هیچ توجیه حقوقی و قانونی خواهد داشت. هدف سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری کل کشور مطابق قوانین موضوعه، حفظ و حمایت، احیاء، توسعه و... اراضی مستحده ساحلی، حفاظت و حمایت از آب و خاک کشور از طریق مدیریت علمی بر حوزه های آبخیز و رعایت اصول توسعه پایدار تعریف و متعاقب آن از جمله مهمترین وظیفه تدوین شده، بررسی و مطالعه حوزه های آبخیز کشور به منظور برنامه ریزی و تهیه طرح های جامع و اجرای فعالیت های منابع طبیعی و آبخیزداری در حوزه های آبخیز کشور در سطح بالغ بر ۱۳۵ میلیون هکتار تعریف شده است.

موضوع تحلیل و آسیب شناسی: توافقنامه مورخ ۹۷/۰۴/۲۰ فی با بن وزارت نیرو و سازمان جنگلها

- ۳- مطابق قانون جامع حد نگاری و شیوه نامه حد نگاری اراضی ملی تکلیفی برای سازمان ثبت اسناد و املاک و متقابلاً سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری کشور در جانمایی محدوده بستر و حریم رودخانه ها و آنها و مسیلهها و دره ها اعم از فصلی یا دائمی مشخص و تعیین نشده است در حالیکه این قانون فصل الخطاب نقشه جامع کل کشور است .
- ۴- مطابق استعلام مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی سازمان جنگلها از مدیر کل دفتر املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در خصوص کسر سطوح خطوط مواصلائی، برق و انهار از سطح اسناد ملی شده طی نامه شماره ۹۷/۵۱/۸۵۶۵ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۰۶ در پاسخ اعلام طی نامه شماره ۹۷/۹۷۹۱۰ مورخ ۹۷/۰۵/۲۰ اظهار گردید:
- با عنایت به اینکه مطابق مقررات موجود ضرورتی برای کسر عوارض و محدوده های مورد نظر نمی باشد لذا به منظور حفظ حقوق اراضی انفالی و صاحبین حق ، صرفاً به عنوان حقوق ارتفاقی در اسناد مالکیت صادره سازمان جنگلها درج گردد.
- ۵- مطابق ماده ۲ شیوه نامه اصلاحی ماده ۸ آئین نامه اجرایی ماده ۵۴ قانون رفع موانع تولید و رقابت پذیر مصوب ۹۷/۰۴/۳۰ از مجموع ۱۵ قانون نامبرده شده و مضمول، اشاره ای به قانون توزیع عادلانه آب نشده است.
- ۶- می دانیم مطابق رای وحدت رویه ۶۸۱ مورخ ۱۳۸۴/۰۷/۲۶ هیات عمومی دیوان عالی کشور و ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخائر جنگلی مصوب ۱۳۷۱/۰۷/۲۸، تشخیص منابع ملی و مستثنیات قانونی با تعاریف مندرج در قانون بر عهده وزارت جهاد کشاورزی و در نتیجه ادارات منابع طبیعی خواهد بود و به صرف تشخیص و قطعیت آن اراضی به مالکیت دولت به نمایندگی سازمان جنگلها قرار خواهد گرفت و عدم وجود سند مالکیت نافی مالکیت دولت نمی باشد.

ذ) نتیجه گیری « بست موارد مطروحه در ناصحیح بودن توافقنامه »:

- ۱- مطابق توافقنامه وقتیکه آقایان اقدامات ۵۶ ساله سازمان جنگلها را در اخذ اسناد مالکیت اشتباه اعلام می انگارند و تفاوت تصویب قانونی ملی شدن در سال ۱۳۴۱ با توزیع عادلانه آب در سال ۱۳۶۱ را مورد توجه قرار نمی دهند و اقدامات ۲۰ ساله حداقل دو قانون را اشتباه می دانند و به موجب بند ۵ ۵، به نظر هیچ تمهیدی در قانون جامع حدنگاری با اصلاحات بعدی آن برای تعیین تکلیف بستر رودخانه ها ، انهار و دره ها و مسیلهها برای سازمان ثبت اسناد و املاک با عنوان مجری قانون در اصلاح اسناد سابق الصدور نسبت به محدوده موضوع توافقنامه نشده است به نظر توافقنامه را زیر سوال خواهد برد.
- ۲- هم زمان با تشکیل جلسه و شرکت معاونت محترم سازمان جنگلها جهت توافق ، از سویی دیگر بالاترین سطح سازمان در بخش املاک یعنی مدیر کل دفتر ممیزی و حد نگاری اراضی سازمان جنگلها از مدیر کل دفتر املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به موجب مستندات مجوزی را برای عدم کسر سطوح خطوط مواصلائی، برق و انهار از سطح اسناد ملی شده و ملحوظ نمودن حقوق ارتفاقی برای وزارت نیرو و راه و شهرسازی وصول داشته است که این موضوع یعنی اقدام متقابل دو مسئول در سطوح عالی سازمان در امری واحد جای تامل است مضافاً با وصول مجوز فوق دائر بر عدم کسر سطوح از اسناد ، نتیجه توافقنامه موضوع گزارش از سوی سازمان تعیین تکلیف نشده است.
- ۳- می دانیم رکن اصلی کشاورزی بعد خاک، آب می باشد. لکن در ماده ۵۴ قانون رفع موانع تولید و رقابت پذیر و آئین نامه اجرایی ماده ۸ آن و شیوه نامه اصلاحی مورخ ۹۷/۰۴/۳۰ و در هم زمان با توافقنامه موضوع بحث مطابق بند ۷ ۵ هیچ اشاره ای به قانون توزیع عادلانه آب از مجموع ۱۵ قانون مضمول رفع تداخل نشده است و لذا اینگونه استنباط می شود که منظور مقنن در بحث مالکیت بر بستر انهار و رودخانه و مسیلهها در قانون رفع موانع تولید، تولید سازمان جنگلها بوده که عضو اصلی رفع تداخلات است . لذا به نظر توافقنامه ناصحیح است.

موضوع تحلیل و آسیب شناسی: توافقنامه مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۲۰ فی‌باین وزارت نیرو و سازمان جنگلها

۴- مطابق تبصره ۲ و ۳ از ماده ۲ قانون ملی شدن جنگلها و مراتع کشور جزء مواردی که مشمول ماده ۱ قانون فوق نخواهند شد بستر انهار و رودخانه و مسیله‌ها مقید نگردیده است همچنین مطابق بند ۸ و ۵ می‌دانیم هیات عمومی دیوان عالی کشور که تحت نظارت قضات با سابقه و مجرب و قانوندان تشکیل جلسه خواهند داد مطابق رای وحدت رویه ۶۸۱ مورخ ۱۳۸۴/۰۷/۲۶ یا مبنای قرار دادن ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخائر جنگلی مصوب ۱۳۷۱/۰۷/۲۸، تشخیص منابع ملی و مستثنیات قانونی و قطعیت آن، کافی برای مالکیت دولت به نمایندگی سازمان جنگلها دانسته شده است و این در حالی است که در فرم برگ تشخیص اعم از ماده ۵۶ سابق و ماده ۲ حاضر به جهت عدم الزامات قانونی هیچ بخشی برای سطوح بستر انهار و مسیله‌ها و رودخانه‌ها منظور نشده و کلاً آنها را در زمره اراضی ملی شده دانسته است و لذا توافقنامه به نظر ناصحیح است.

۵- آنچه که در این توافقنامه بر فرض صحت و درستی آن مورد توجه عزیزان مسئول قرار نگرفته اول عدم امکان فنی در جانمایی بستر و حریم دره‌ها به جهت گسترده بودن شبکه در هم تنیده آن با منابع طبیعی و دوم عدم تعیین تکلیف نحوه جبران خسارت وارده به آن دسته از اراضی است که در طول ادوار و قبل توافقنامه از طریق قانونی طی مواد ۳۱، ۳۲، ۳۴ و ۶۴ قانون حفاظت و یا در قالب خروج دام و ... به عنوان اراضی ملی شده به اشخاص حقیقی و یا حقوقی واگذار شده و ایجاد اعیانات و سرمایه‌گذاری یا حتی انتقال سند شده و به نوعی تکرار همان موضوع توافق با سازمان اوقاف است.

یک نمونه بارز از این نابسامانی تصمیم در انعقاد توافقنامه در آمل:

عرصه ای به میزان ۱ هکتار به شخص حقوقی در پلاک واگذار و احداث پرورش ماهی سردابی نمودند. هم اینک مدیریت منابع آب آمل با استناد به همین توافقنامه و تنظیم پرونده حقوقی در دادگاه بخش درخواست خلع ید و قلع و قمع مجموعه را داده، خوانده ضمن حضور در دادگاه مستندات واگذاری را ارائه که منجر به استعلام مرجع قضایی از اداره شد. مراتب به اداره کل منابع طبیعی استان از بابت نقد وارده به توافقنامه و حضور از باب دفاع از واگذاری صورت گرفته، اعلام که تا کنون با گذشت چند ماه پاسخی واصل نشد.

که به مصداق سکوت علامت رضا است، خود حکایت از درستی نقد وارده بر این توافقنامه باشد.

در خاتمه ضمن جلب توجه به موارد طرح شده در راستای جلوگیری از اضرار به سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری، از همکاران محترم استدعا دارم از دید حقوقی و فنی مراتب را مورد بررسی و واکاوی قرار داده اظهار نظر فرمایند. تا با ایجاد تعامل و وحدت رویه بتوانیم، درک صحیحی از درستی یا نادرستی توافقنامه حاضر داشته و در مقابله با سودجویی و زمین خواری و واگذاریهای غیر کارشناسی در بستر و حریم رودخانه‌ها و انهار و مسیله‌ها که خود خطرات جبران ناپذیری را در صورت بروز سیلاب به همراه خواهند داشت، بهترین و مطلوب ترین عملکرد مبتنی بر موازین قانونی را داشته باشیم.

با تشکر

بهزاد غلامحسین زاده خرداد ماه ۱۳۹۸

غیرسیاسی، غیرانتفاعی، داوطلبانه
Non Governmental, Non Profit, Voluntary

فصلنامه
انرژی و محیط زیست

شبکه تشکل های مردم نهاد
محیط زیست و منابع طبیعی کشور
Iran NGOs Network Of Environment & Natural Resources

• با سپاس و احترام دوباره و تشکر از توجه و پیگیری
